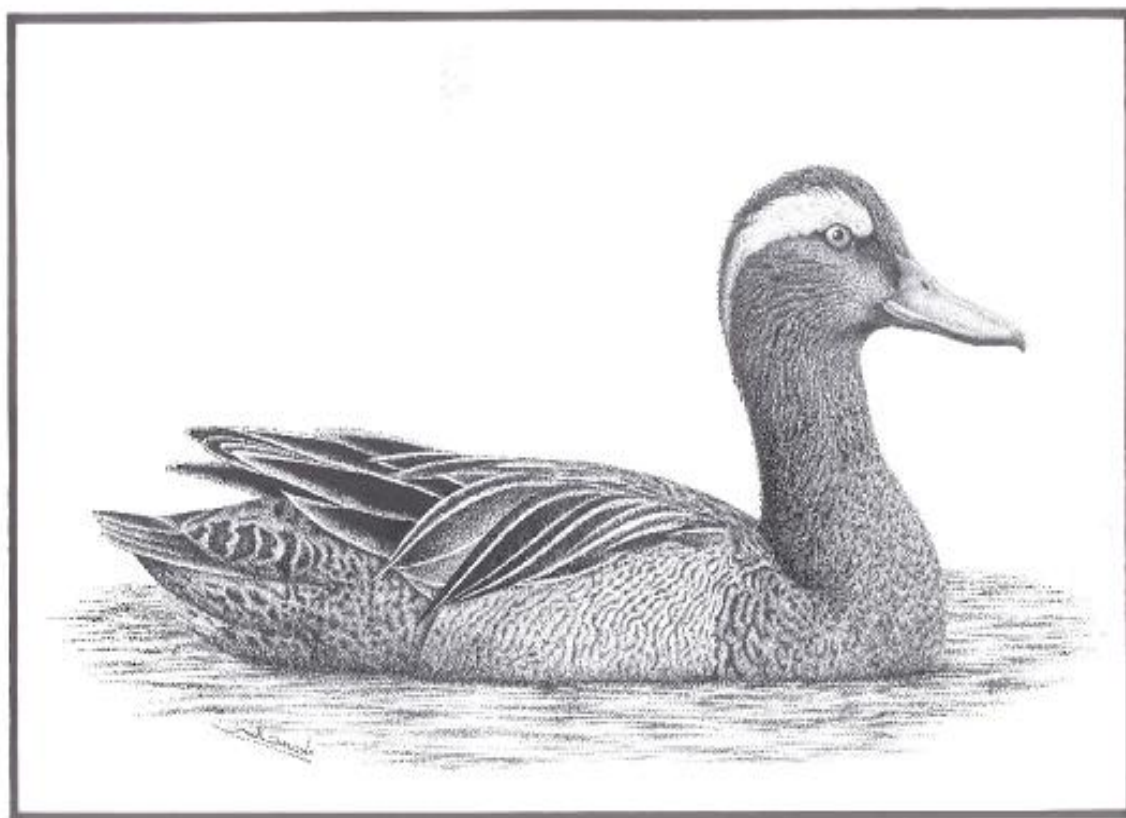

Zpravodaj Ornitologického klubu při Labských pískovcích

rok 2014

číslo 10

Editorial

Vážení a milí kolegové a kolegyně,

v letošním roce bylo zahájeno „mapování hnízdního rozšíření ptáků ČR“, které bude trvat až do roku 2017. Je to již čtvrté mapování a jeho výsledkem bude nejen hnízdní atlas ptáků ČR, ale také hnízdní atlas ptáků Evropy, neboť koordinované mapování probíhá na celém našem kontinentu. Jsem rád, že se většina členů našeho „Ornitologického klubu“ zapojila do této akce a že se nám také podaří kvalitně zpracovat naši zájmovou oblast. Kromě několika okrajových území, resp. kvadrátů, je celá naše oblast pokryta mapovateli z našich řad.

V následujících letech se budeme snažit získané údaje doplňovat a zpřesňovat. Už letošní rok přinesl řadu milých a nečekaných ornitologických překvapení, o kterých se dočtete v tomto čísle Zpravodaje. Na druhou stranu je bohužel řada druhů (jedná se asi o 20 druhů ptáků), které z naší oblasti zcela zmizely a není příliš velká naděje, že se do ní vrátí. Nicméně naše oblast je tak zajímavá a pestrá, že každý, kdo se umí dívat, v ní pokaždé najde něco milého a překvapivého.

Pavel Benda

Zápis ze setkání ornitologického klubu při Labských pískovcích dne 22. 2. 2014 v sídle AOPK ČR, Správy CHKO Labské pískovce a KS Ústí nad Labem v Děčíně

Zapsal Vladislav Kopecký

Přítomni: dle prezenční listiny – Benda, Salov (host), Pleticha (host), Malý, Šena, Rybář (host), Kopecký, Ritschel, Beran, Rajchl, Nagel, Heřt, Jelínková, Lobotka Jan, Lobotka Jirí, Půlpán, Rohlík, Vondráček, Mikolášková

- P. Benda přivítal přítomné a upozornil, že v letošním roce uplyne 10 let od založení

ornitologického klubu a 10 let od vyhlášení ptačí oblasti Labské pískovce.

- Poté omluvil nepřítomné kolegy – Mourek, Šutera, Lumpe, Sedlák, Liška, Dunovský, Neckář, Hurychová, Horyna, Procházková, Šprojcar, Augst, Sojka.

- Zmínil dvě změny v členské základně – vystupuje p. Kalík, který se chce nadále věnovat botanice. Nově byl přijat R. Nagel, který se krátce představil. Počet členů tak zůstává na 32. - - Dále poděkoval kolegyni R. Jelínkové za sestavení nového Zpravodaje ornitologického klubu.

- Upozornil na materiály k rozebrání a k nahlédnutí. Podrobněji zmínil knihu o hnízdním rozšíření ptáků v Sasku, kde je mnoho zajímavých informací – např. hnízdění několika párů labutě zpěvné. Představil publikaci o ptácích Labských pískovců, kterou připravili kolegové z Německa. Informoval o záměru připravit monografii o ptácích Českosaského Švýcarska.

- R. Nagel – stručně informoval o akcích k 10. výročí vyhlášení ptačí oblasti Labské pískovce ve spolupráci se Správou CHKO Labské pískovce a ČSOP Děčínsko. Akce budou zaměřené převážně na 4 prioritní druhy – datla černého, chřástala polního, sokola stěhovavého a výra velkého. S těmito druhy budou např. vydány pohlednice pro děti. Měla by být znovu vydána v upravené podobě skládačka o ptačí oblasti Labské pískovce. Přípravují se putovní panely o ptačí oblasti Labské pískovce. Je záměr vydat hlasy ptáků Labských pískovců, měly by být vydány pravděpodobně k 15. letům vyhlášení NP České Švýcarsko. Ze záběrů V. Šeny by měl vzniknout krátký filmový spot na www stránky. V druhé polovině roku by měl být vytištěn pro školy poster s kresbami ptáků labských pískovců.

- P. Benda – 12. a 13. dubna – další sčítání zimujících ptáků.

- V letošním roce bude zahájeno mapování hnízdního rozšíření ptáků ČR, které bude trvat 4 roky. Sčítání bude probíhat výhradně elektronicky. P. Benda nabídl členům, kteří nemají přístup na internet, možnost zapisování na Správě NP České Švýcarsko.

- Informace o ptáku roku – čáp černý a čáp bílý.

- Informoval o umístění čapího hnízda v lokalitě bývalého pivovaru v Děčíně.

- Ukázal nové vycpaniny, které přibyly do sbírky – např. netypicky zbarvený samec motáka pochopa.

- M. Rybář – informace o hnízdění sokolů v loňském roce. Vyzval přítomné, aby věnovali pozornost v následujících dvou měsících sokolům. Poděkování J. Pletichovi (zástupce Českého horolezeckého svazu) za pomoc při uzavírání sokolích hnízd a osvětu mezi horolezci.

- P. Pleticha – lezci jsou již zvyklí na hnízdění sokolů a respektují ho. Problém se zajížděním čtyřkolkářů k jednomu potencionálnímu hnízdišti. P. Benda poděkoval horolezcům za spolupráci.

- V. Beran – všechny větší stavby v severních Čechách jsou již letos obsazené sokoli. Kde se sokoli objeví, dávají se budky. Je daleko větší úspěšnost, než když hnízdí např. na ochozech. V Německu je již přes 300 párů sokolů na lidských stavbách.

- P. Benda – informace od U. Augusta o hnízdění sokolů na stromech v severovýchodní části Německa.

- P. Benda – dotaz na hnízdění čápů bílých v Rožanech (několik let neobsazeno) a zvážení možnosti výřezu stromů v okolí.

- P. Benda – Kolonie havranů v Rumburku, i přes pokácení hnízdního stromu zahnízdili znovu s dalším roce, cca 20 párů. Možnost zahnízdění orla mořského na Staré Olešce v loňském roce, před týdnem zde byl pozorován pár.

- V. Šena – informace o orlech mořských ve Šluknovském výběžku.

- Přestávka. Výborné občerstvení připravené V. Bendovou

- Následovala velmi zajímavá přednáška V. Berana o ptácích na severočeských výsypkách.

- P. Benda prezentoval na závěr novou možnost komunikace přes internet v rámci webových stránek našeho ornitologického klubu.

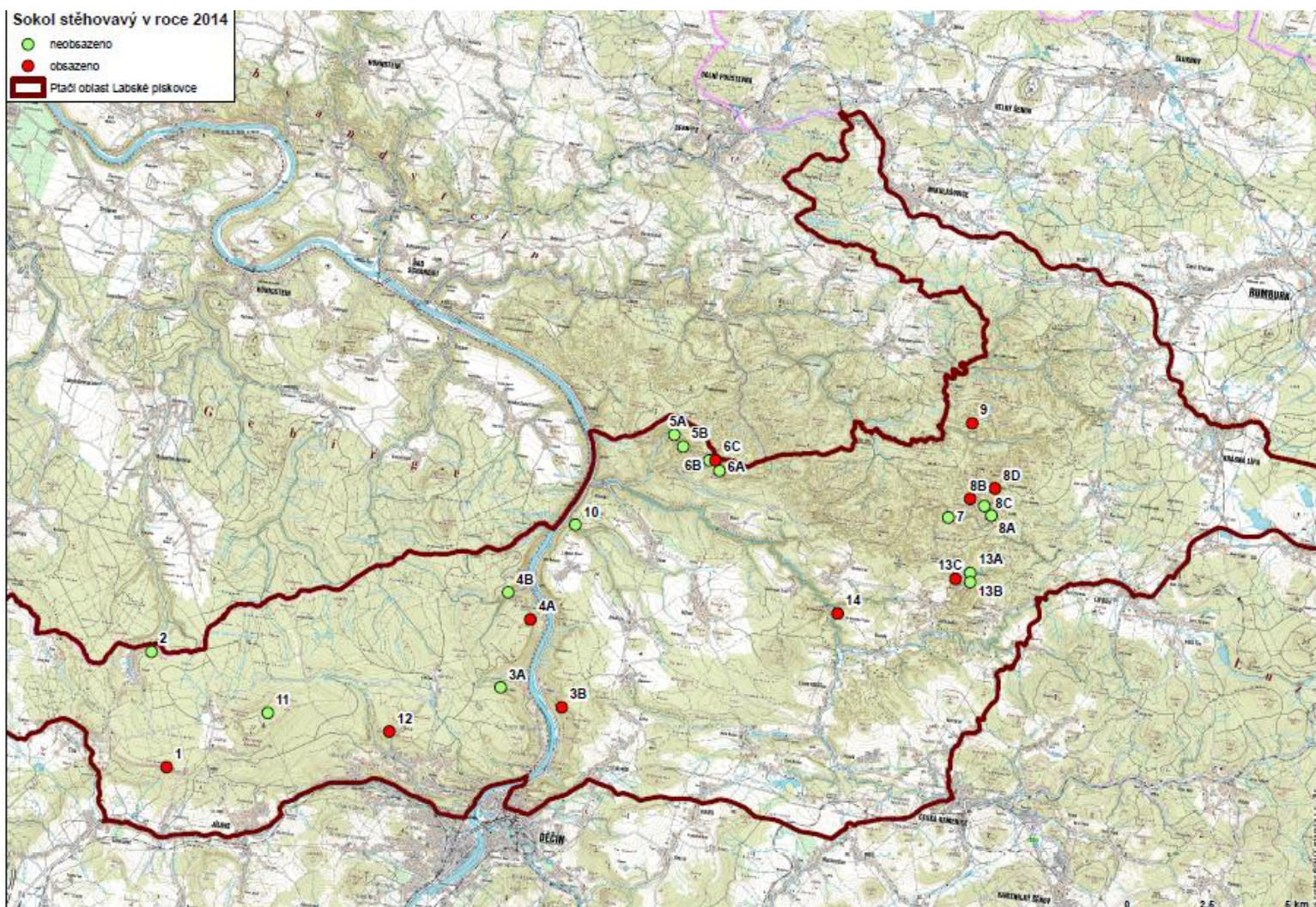
Souhrn monitoringu vybraných ptačích druhů v Ptačí oblasti Labské pískovce za rok 2014

Pavel Benda a spolupracovníci

V tomto roce se náš monitoring zaměřil na 3 druhy, a to na sokola stěhovavého (*Falco peregrinus*), výra velkého (*Bubo bubo*) a chřástala polního (*Crex crex*).

Sokol stěhovavý:

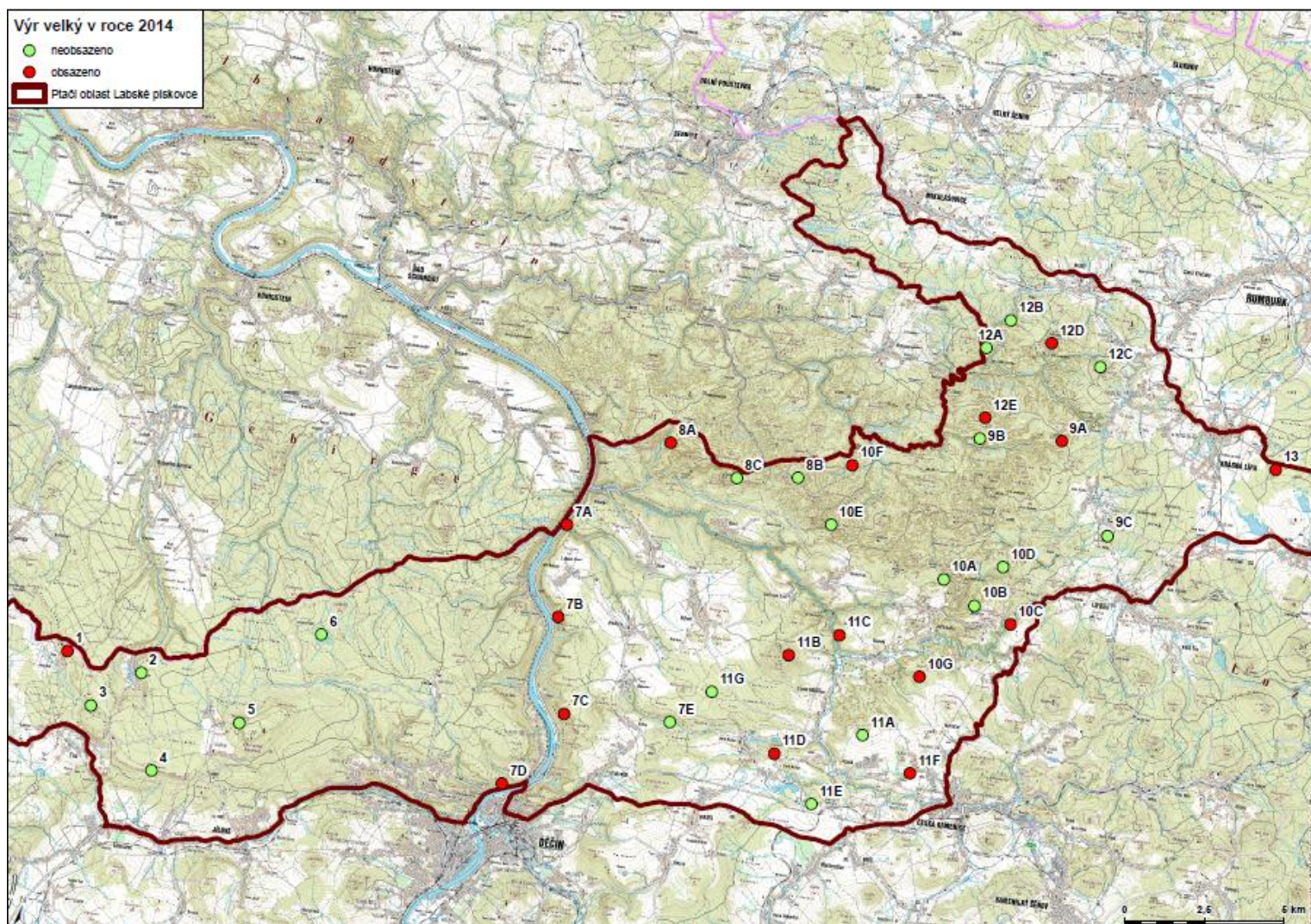
V roce 2014 bylo zjištěno celkem **10 obsazených teritorií** – 7 hnízdění bylo úspěšných a bylo vyvedeno 16 mláďat (3 x 3, 3 x 2, 1 x 1). Tři hnízdění byla neúspěšná.

Výr velký:

V roce 2014 bylo identifikováno celkem **17 obsazených lokalit**. Bylo prokázáno 1 hnízdění. Z výše uvedeného důvodu potvrzujeme naši domněnku o počtu odhadovaných výřích teritorií v Ptačí oblasti Labské pískovce na 20 – 25.

Chřástal polní:

V tomto roce byl tento druh monitorován na celé ploše Ptačí oblasti Labské pískovce, a to ve 2 kontrolách – konec května a konec června.

Při první kontrole bylo zjištěno celkem **87 volajících samců**, z toho přímo v ptačí oblasti 51 a mimo 36. Při druhé kontrole bylo zjištěno celkem **160 volajících samců**, z toho v ptačí oblasti 97 a mimo 63. Zjištěný počet volajících samců v roce 2014 je rekordní.

chřástal polní, 2014, 1. kontrola

× PO Labské pískovce

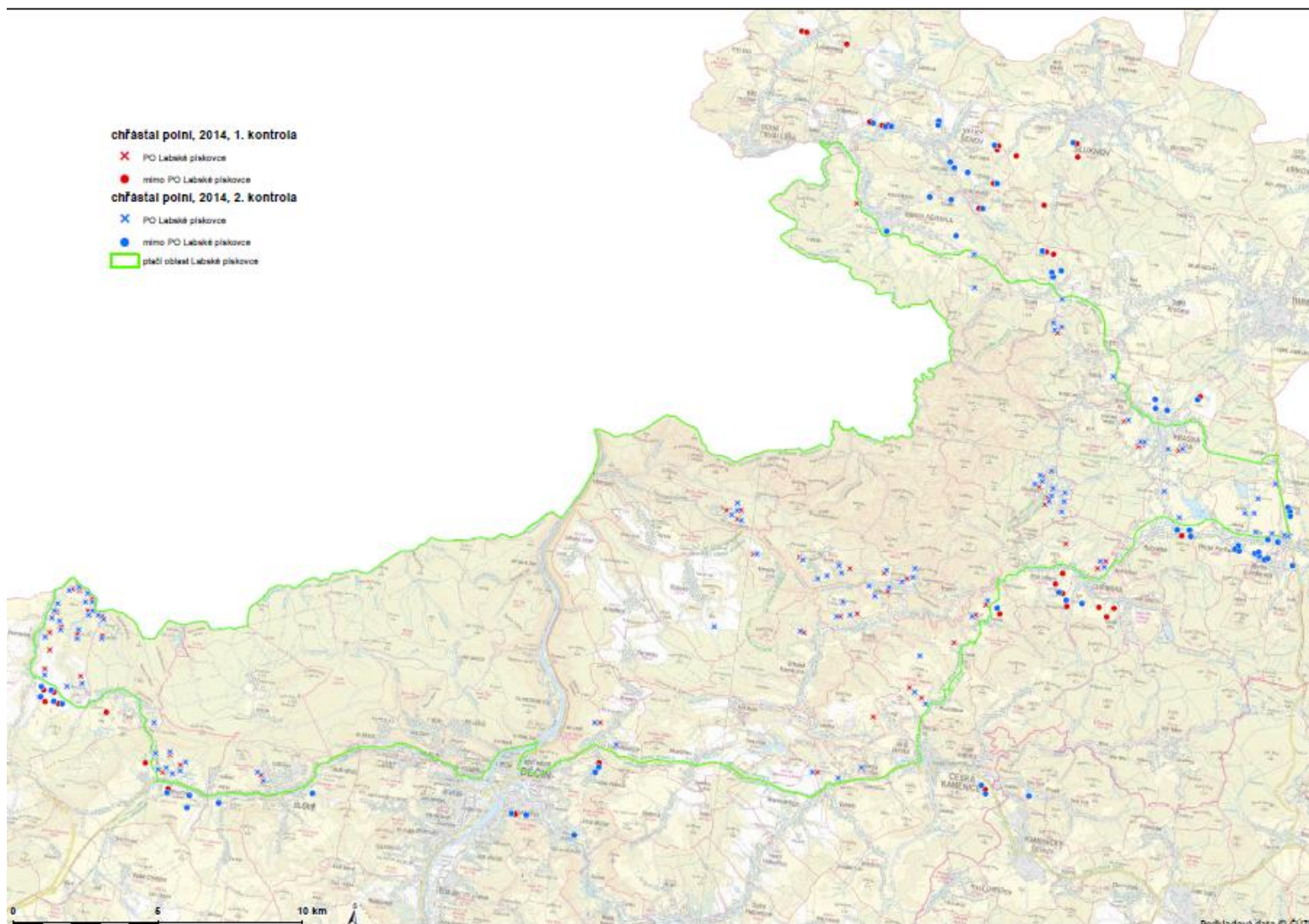
● mimo PO Labské pískovce

chřástal polní, 2014, 2. kontrola

× PO Labské pískovce

● mimo PO Labské pískovce

□ ptačí oblast Labské pískovce

Pták roku 2014 – čáp bílý a čáp černý

Pavel Benda a spolupracovníci

V roce 2014 byly jako ptáci roku zvoleny dva druhy, a to čáp bílý a čáp černý. Jedná se o druhy, které se těší velkému zájmu jak ornitologů, tak i široké veřejnosti. Oba tyto druhy jsou sledovány i v rámci našich ornitologických pochůzek a jsou pro ně činěna četná podpurná opatření s cílem zvýšit jejich stavy v našem regionu a zlepšit jejich hnízdní úspěšnost. Těmto druhům je v tomto čísle „Ornitologického zpravodaje“ věnováno několik příspěvků našich kolegů.

Výsledky z akce „Pták roku – čáp bílý a čáp černý“:

čáp bílý (*Ciconia ciconia*):

- hnízdo Šluknov - nové hnízdiště - vyvedena 2 mlád'ata (sledoval Václav Šena), podložka na komíně (instaloval V. Šena)
- hnízdo Veselé u České Kamenice - na sloupu el. vedení - vyvedena 3 mlád'ata (sledovali Rudolf Heřt a Miroslav Půlpán)
- hnízdo Dolní Habartice - na komíně - vyvedena 3 mlád'ata (původně 4 mlád'ata, ale jedno uhynulo) (sledoval Miroslav Půlpán)
- hnízdo Dobrná - na komíně, nové hnízdiště, čápi seděli, ale mlád'ata nevyvedena, zřejmě mladý pár - neoplozená vejce (sledoval Pavel Benda)

čáp černý (*Ciconia nigra*):

Výkaz z monitoringu čápa černého v roce 2014

Oblast monitoringu (název CHKO, NP, vojenského újezdu, regionálního celku):	Po Labské pískovce + přilehlé okolí
Rozloha monitorované oblasti:	Cca 400 km ²
Monitorovaný druh:	Čáp černý (<i>Ciconia nigra</i>)
Období:	duben až srpen 2014 (s přihlédnutím k monitorovacímu období 2011-14)
Řešitel/é:	Benda, Sojka, Šena
Datum vyhotovení:	5. 11. 2014

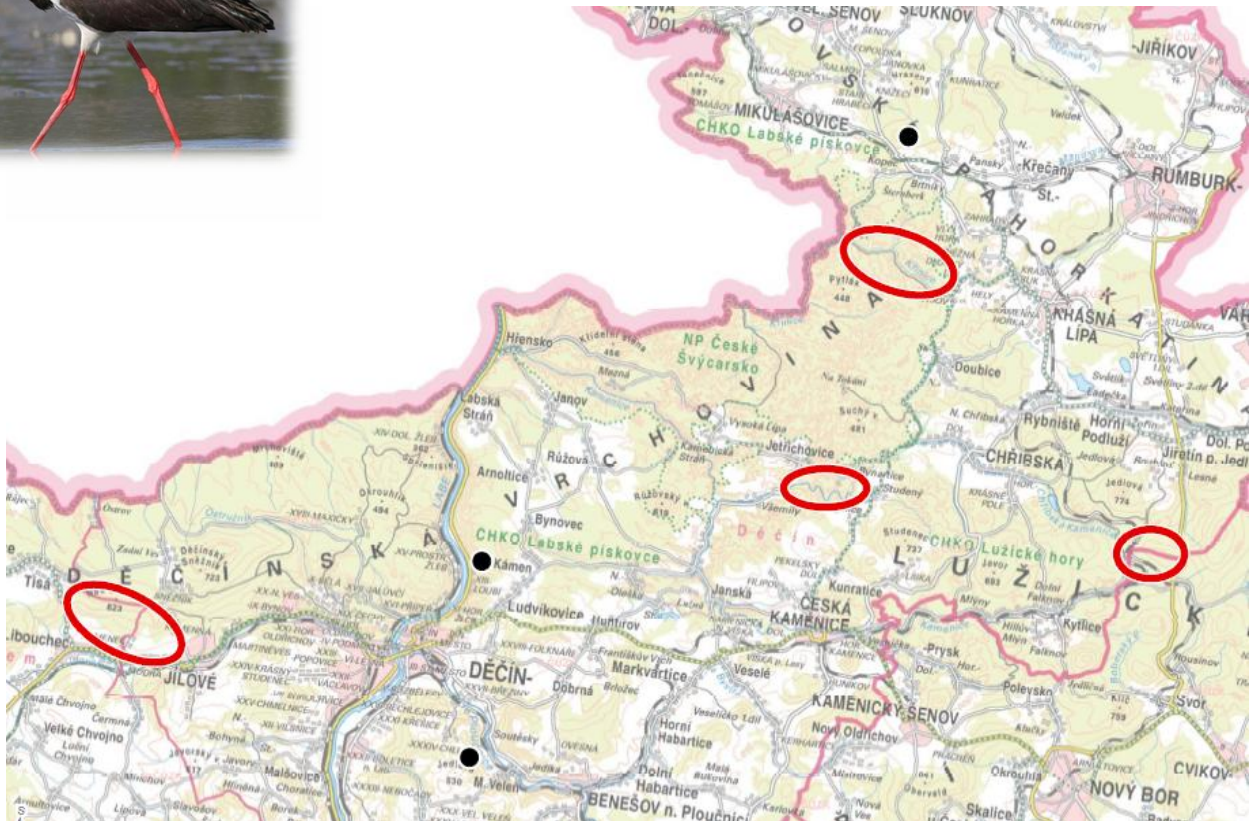
Výsledky

Počet "prokázaných" čapích hnízd v oblasti (viz metodika):	3
~ z toho neúspěšně hnízdících (pouze obsazených párem, ale bez snůšky)	
~ z toho neúspěšně hnízdících (ztráty na vejcích)	
~ z toho neúspěšně hnízdících (ztráty na mlád'atech)	
~ z toho úspěšně hnízdících (vyvedena mlád'ata)	3
Počet "pravděpodobných" hnízdišť (viz metodika):	4
Počet "možných" hnízdišť (viz. metodika)	2
Počet dalších neobsazených hnízdišť aktivních alespoň jednou za posledních 10 let - tj. od roku 2004 (nezapočítávat přesuny hnízd v rámci 1 hnízdišť)	3

čáp černý:

**Hnízdění čápa bílého (*Ciconia ciconia*)
ve Šluknovském výběžku
Václav Šena**

Po více než 20-ti letech se v roce 2014 ve Šluknově povedlo páru čápů bílých úspěšně vyvést dvě mláďata. Čápi obsadili umělé hnízdo na komíně teplárny, které jsem instaloval v roce 2011. K vyrobení hnízdní podložky mě inspirovalo pozorování páření, které proběhlo na komíně v pozdních odpoledních hodinách dne 22. 04. 2011. V následujících dnech čápi nanosili na komín pár větví, které měly tvořit základ budoucího hnízda. Při další kontrole už jeden z páru ležel na hnízdě a vypadalo to, že snáší, nebo už dokonce zahřívá vejce. Vše vypadalo velmi nadějně. Sice mi přišlo divné, že není moc vidět hnízdní materiál, ale nevěděl jsem, jak je ukončen vršek komínu, tak jsem

se uklidňoval tím, že je tam nějaká prohlubeň a hnízdo je zčásti ponořeno v něm. Další kontrola však už byla zklamáním. Čáp na komíně již neseděl a pod ním jsem našel dvě rozbitá vejce a spadlý hnízdní materiál. Napadlo mne, jestli nebylo hnízdění zmařeno vandaly. Se souhlasem zaměstnanců teplárny jsem se rozhodl na komín vylézt a zjistit, co se vlastně stalo. Po zdolání asi 30-ti metrů jsem stanul na vrcholu a vše mi bylo hned jasné. Vršek komínu byl zaslepen a vybetonován do tvaru vyklenutí, kvůli odtoku vody. Leželo tam pár větví a trs mechu. Veškerý materiál, který čáповé nanosili, sfoukal vítr a vejce, která samice snesla na holý beton se skutálela dolů.

Bylo jasné, že lokalita s komínem se čápům líbí, tak jsem se rozhodl vyrobit umělé hnízdo a tím v následujících letech hnízdění podpořit. S kamarádem Honzou Malým jsme svařili kruhovou konstrukci o průměru 2 m a výšce 15 cm. Takto připravené hnízdo jsem dne 25. 11. 2011 pomocí lana a kladky vytáhl na komín, přišrouboval, zajistil ocelovými lankami, vypletl větvemi, vystlal travnatými drny a doufal, že se čápi příští rok vrátí a obsadí ho. Musel jsem si však pár let počkat. V letech 2012 a 2013 jsem na hnízdě pozoroval pouze jednoho jedince, který se vždy pár dní zdržel, ale potom odlétl. Teprve rok 2014 byl úspěšný. První pozorování páru na hnízdě v tomto roce bylo 03. 05. 2014. Další nadějně bylo 19. 05. 2014, to už jeden z páru ležel na hnízdě. 15. 6. 2014 byli oba rodiče na hnízdě, jeden ležel a druhý stál nad ním. Po chvíli se zvedl a zobákem přerovnával něco v kotlince. Při kontrole 25. 06. 2014 jsem se konečně dočkal, jeden čáp stál na okraji hnízda a přes jeho okraj se zvedaly dvě hlavičky mláďat. Dne 12. 07. 2014 jsem na hnízdo vylezl a okroužkoval dvě zdravá mláďata ve výborné kondici. Potěšilo mě, že během zdolávání komínu na mě někdo zavolal Městskou policii. Byl to důkaz, že místní lidé mají čápy v oblibě a hnízdo pečlivě hlídají. Vzletná mláďata opustila hnízdo 23. 08. 2014, ale ještě se ke krmení vracela zpět. Hnízdění bylo úspěšné a byla vyvedena obě mláďata.

Doufám, že se čápi příští rok opět vrátí a svojí přítomností potěší nejen mě ale i obyvatele Šluknova, kteří celý průběh hnízdění pečlivě sledovali a hnízdo ochraňovali.

Další úspěšné hnízdění čápů bílých ve Veselém u České Kamenice

Rudolf Heřt

Opět jsem se dostal k tomu, abych s radostí sepsal pár řádků o „veselských čápech“.

Po předcházejících událostech, kdy během druhého hnízdění čápů srazilo jednoho z dospělců zřejmě auto, zasedl tento rok (2014) nový dospělý pár znovu. Celé hnízdění proběhlo takřka bez problémů. Především mne udivil počáteční stav mláďat na hnízdě. Přestože čápi vyvedli 3 zdravé a silné kusy, podle informací pána vlastnického zahradu hned vedle sloupu s hnízdem, se pod hnízdem našly v průběhu prvních dní po vylíhnutí ještě další 3 mrtvolky mláďat. Dohromady by tedy samice musela snést 6 vajec. Tento rekordní počet mne udivil, ovšem někteří autoři tento počet uvádějí, ačkoliv jen jako krajní variantu. Je však zřejmé, sama příroda si s tímto počtem poradila. Přesněji řečeno, nabídla úživnost okolního prostředí, které poskytlo dané množství potravy vyhovující pouze pro 3 čápata. Samozřejmě faktorů mohlo být samozřejmě více, například schopnost rodičů takový počet mláďat uživit, a tím pádem i přirozená rivalita mezi mláďaty, která mohla přirozeně vést k redukci stávajícího počtu. Na jednu stranu je to škoda, na stranu druhou si myslím, že jsou lepší tři silné zdravé kusy, které zvládnou migrační tah, než třeba 5 slabších, kteří by mohli mít se svou první dalekou cestou problémy. Co myslíte?

Tak jako tak, jsem rád, že se novému páru čápů u nás ve Veselém daří. Těším se na další zajímavé hnízdění a případně na další potencionální čapí páry, které by se mohly vrátit a snažit zahnídit v blízkém okolí a především v naší Ptačí oblasti Labské pískovce.

Nová hnízdní podložka pro čápa bílého v Děčíně

Pavel Benda

Začátkem roku 2014 mě kontaktovala firma, která prováděla rekonstrukci a přestavbu Děčínského pivovaru s tím, že by investor rád umístil na jeden z komínů v areálu hnízdní podložku na čápa. Společně jsme vybrali vhodný komín a podle nákresu investor zhotovil kovovou konstrukci jako hnízdní podložku. Já jsem na své zahradě nařezal potřebné množství větví na vypletení hnízda. Koncem března jsme se společně sešli pod hnízdem a za účasti dvou horolezců (zajištění opět investorem) bylo hnízdo usazeno a vypleteno větvemi. Samozřejmě naděje na obsazení není příliš velká, ale nejhorší je to nezkusit, třeba to jednou vyjde. Sami dobře víte, že nás příroda dokáže často velmi překvapit. Škoda, že v Děčínské ZOO není v současnosti reprodukcující se pár čápů bílých, tak jako v nedávné minulosti, kdy byla vyvedená mláďata volně vypouštěna do přírody. To by jistě šance na obsazení hnízdní podložky v pivovaru velmi zvýšilo.

Čáp černý – report XII

Rok 2014 byl poněkud příznivější než rok minulý, kdy čáповé černí nevyvedli v našem regionu ani jedno mládě. V letošním roce jsme zaznamenali **3 hnízdění**, kdy bylo vyvedeno a také okroužkováno 2 x po čtyřech mládětech a 1 x 3 mláděta.

Je velmi milé, že letošní mláděta se nám již ozvala ze svých putování. První přišlo hlášení čápa **63J5**, který byl okroužkovaný 1.6.2014 na stromovém hnízdě nedaleko Brtníků. Toho pozorovali kolegové v sousedním **Sasku** dne 23.7.2014 na rybníce Schlossteich, u obce Klitten, v Horní Lužici (Oberlausitz). Druhé hlášení máme od čápa z hnízda u Malé Veleně nedaleko Děčína, který by dne 31.5.2014 okroužkovaný kroužkem **63J7**. Ten byl dne 5.8.2014 pozorován francouzským kolegou na jezeře Lac du Temple, u obce Aube ve **Francii**.

Colour ringing project on the Black Stork (*Ciconia nigra*)
in the Czech Republic

Fabrice Croset
France
crosetf@gmail.com

Pavel Benda
Czech Republic
p.benda@npcs.cz

13-08-2014
63J7_20140805

Dear Sir/Madam,

We are grateful to you for your report of a ringed bird. You will find the details below. If you notice an error in the details provided would you please kindly write down your remarks on this letter and return it to us. Many thanks in advance. The purpose of bird ringing is to obtain correct and current particulars about the migration and other habits in birds.

Ringing data	
Ring Number	PRAHA BX 21117 + white 63J7
Species	Black Stork (<i>Ciconia nigra</i>)
Sex	unknown
Age	pullus (4)
Ringing date	31-05-2014
Ringing place	Malá Veleň (District of Děčín, CZ18), Czech Republic
Coordinates	N 50°44' E 14°15'
Ringer	Pavel Benda
Remarks	
Recovery data	
Ring No. reported	white 63J7
Bird reported as	Black Stork (<i>Ciconia nigra</i>)
Finding date	05-08-2014
Finding place	Lac du Temple, Aube, France
Coordinates	N 48°18' 24" E 04°25' 60"
Sex	unknown
Age	first year
Condition	alive and probably healthy - observed or released [07]
Circumstances	bird identified from numbered colour legging [81]
Finder	Fabrice Croset
Remarks	in a flock of 38 other storks (21 juv., 5 imm. and 13ad.)
Distance / direction / elapsed time	758 km / 253° / 66 days

Zimující vodní ptáci 18.1. – 19.1. 2014

*Benda, Rohlík, Půlpán, Procházková,
Rybář, Neckář, Lobotka*

19.1. Děčín - Zámecký rybník (Benda, Půlpán, Rybář):

- kormorán velký – 3 (3 ad.)
- labuť velká – 20 (z toho 1 imm.)
- kachna divoká – 199 (125 samců + 74 samic)
- lyska černá – 4
- hohol severní – 2 samci

18.1. Jilovský potok (Modrá – soutok) (Půlpán):

- volavka popelavá - 4
- kachna divoká – 165 (91 samců + 74 samic)
- skorec vodní – 12
- ledňáček říční – 2
- čírka obecná – 1 samec

19.1. Labe – Přerov – Děčín (Půlpán):

- kormorán velký – 49 (43 ad. + 6 imm.)
- volavka popelavá – 5
- kachna divoká – 78 (48 samců + 30 samic)
- potápka malá – 3
- lyska černá – 8
- morčák velký – 2 (1 samec + 1 samice)
- hohol severní – 6
- čírka obecná – 2 (1 samec + 1 samice)

19.1. Labe – Děčín – státní hranice (Rybář):

- kormorán velký - 61 (53 ad. + 8 imm.)
- kachna divoká - 81 (48 samců + 33 samic)
- lyska černá – 3
- morčák velký – 4 (3 samci + 1 samice)
- volavka popelavá – 1
- racek bělohlavý – 6 (4 ad. + 2 imm.)

19.1. Jetřichovice – rybník Pavlínka (Benda):

- kachna divoká – 4 samci

19.1. Stará Oleška – rybník (Benda):

- labuť velká – 6 (z toho 2 imm.)
- kachna divoká – 17 (10 samců + 7 samic)
- orl mořský – 1 samec

19.1. Nová Oleška – rybníky (Benda):

- kachna divoká – 7 (3 samci, 4 samice)

19.1. Markvartice – rybník (Benda):

- kachna divoká – 15 (9 samců + 6 samic)

18. 1. Mandava, Staré Křečany - Rumburk (Lobotka)

- kachna divoká 87 (47 samců, samic 40)

18. 1. Mandava, Varnsdorf (Procházková)

- kachna divoká – 215 (124 samců, samic 91)
- skorec vodní – 2
- ledňáček říční – 1

18. 1. Vodní nádrž Chřibská (Procházková): 0ex.

18. 1. Rybník pod vodní nádrží Chřibská (Procházková):

0ex.

18. 1. Rybník Tomišák (Procházková): 0ex.

18. 1. Rybník Kočka, Varnsdorf (Procházková)

- kachna divoká 23 (samec 15, samice 8)

18. 1. Rybník u Billy, Varnsdorf (Procházková)

- kachna divoká 31 (samec 18, samice 13)

18. 1. Rybník Valcha, Varnsdorf (Procházková):

- kachna divoká 6 (samec 2, samice 4)
- volavka popelavá – 1

18.1. Ploučnice – Děčín – Police (Rybář, Půlpán, Rohlík):

- kormorán velký – 5 ad.
- kachna divoká – 233 (136 samců + 97 samic)
- skorec vodní – 11
- ledňáček říční – 1
- volavka popelavá – 3
- labuť velká – 3 ad.

18.1. Karlovka - rybníky (Půlpán):

- kachna divoká – 26 (14 samců + 12 samic)
- lyska černá – 2

18.1. Malá a Velká Bukovina (Půlpán):

- kachna divoká – 40 (21 samců + 19 samic)

18.1. potok Bystrá (Kerhartice – soutok) (Půlpán):

- kachna divoká – 90 (48 samců + 42 samic)
- skorec vodní – 17
- ledňáček říční – 1

18.1. Rybníště - Školní rybník (Neckář): 0 ex.

18.1. Horní Podluží - Velký rybník (Neckář):

- kachna divoká – 9 (5 samců + 4 samice)
- morčák velký – 1 samice

18.1. Horní Podluží – Světlík (Neckář):

- volavka popelavá – 1

18.1. Rumburk – Zátíší (Neckář): 0 ex.

18.1. Rumburk – přehrada u trafostanice (Neckář): 0 ex.

18.1. Rumburk – Racek (Neckář): 0 ex.

18.1. Rumburk – Valdek (Neckář): 0 ex.

19.1. Šluknov – Bobří rybník (Neckář): 0 ex.

19.1. Šluknov – Luční rybník (Neckář): 0 ex.

19.1. Šluknov – Šluknovský rybník (Neckář): 0 ex.

19.1. Šluknov - Lesní rybník (Neckář): 0 ex.

19.1. Šluknov – Pivovarský rybník (Neckář): 0 ex.

19.1. Lipová – Zámecký rybník (Neckář): 0 ex.

19.1. Lipová – Sohlandský rybník (Neckář): 0 ex.

19.1. Šluknov – Rybničná (Neckář):

- labuť velká – 1 samec + 1 samice (pár)

19.1. Staré Křečany – rybník Havlák (Neckář): 0 ex

Morčák velký (Děčín-soutok) foto M. Půlpán 01.02.2014

Zimující vodní ptáci 12.4. – 13.4. 2014

*Benda, Půlpán, Procházková, Jelínková, Heřt, Neckář,
Jan Lobotka, Jiří Lobotka, Suržinová, Wenischová*

13.4. Děčín - Zámecký rybník (Benda, Půlpán):

- labuť velká – 12 (z toho 1 imm.)
- kachna divoká – 14 (11 samců + 3 samice)
- lžičák pestrý – 2 (1 pár)
- husa velká – 1

12.4. Jílovský potok (Modrá – soutok) (Půlpán):

- vodouš kropenatý – 1
- kachna divoká – 35 (27 samců + 8 samice)
- skorec vodní – 8
- ledňáček říční – 4
- konipas bílý – 18
- konipas horský – 11

12.4. Děčín – Tereziňský rybník (Půlpán):

- kachna divoká – 3 (2 samci + 1 samice)

13.4. Labe – Přerov – Děčín (Půlpán):

- kachna divoká – 11 (10 samců + 1 samice)
- konipas bílý – 8
- strnad rákosní – 6 (3 páry)
- racek chechtavý – 6

13.4. Labe – Děčín – státní hranice (Benda):

- kormorán velký – 2 imm.
- kachna divoká – 22 (21 samců + 1 samice)
- labuť velká – 1
- ledňáček říční – 2
- čírka obecná – 2 (1 pár)
- konipas bílý – 1

13.4. Jetřichovice – rybník Pavlínka (Benda):

- kachna divoká – 3 (2 samci + 1 samice)
- volavka popelavá – 1

13.4. Stará Oleška – Olešský rybník (Jelínková, Heřt):

- labuť velká – 2 ad.
- kachna divoká – 2 samci
- lyska černá – 10
- potápka roháč – 2
- volavka popelavá – 1

13.4. Stará Oleška – Malý rybník (Heřt):

- labuť velká – 2 ad.
- kachna divoká – 1 samec

13.4. Nová Oleška – rybníky (Benda):

- kachna divoká – 3 samci
- lyska černá – 1

13.4. Mandava, Staré Křečany - Rumburk (Lobotka)

- kachna divoká 87 (47 samců, samic 40)

13.4. Vodní nádrž Chřibská (Procházková):

- lžičák pestrý – 11 (11 samců + 5 samic)
- vodouš kropenatý – 1
- volavka popelavá – 1
- konipas bílý – 1

13.4. Rybník Tomišák (Procházková):

- kachna divoká – 3 samci

13.4. Karlovka - rybníky (Půlpán):

- kachna divoká – 8 (6 samců + 2 samice)
- polák chocholačka – 6 (4 samci + 2 samice)
- kopřivka obecná – 4 (2 samci + 2 samice)

13.4. Malá a Velká Bukovina (Půlpán):

- kachna divoká – 3 (2 samci + 1 samice)
- kopřivka obecná – 4 (2 samci + 2 samice)
- konipas bílý – 4

13.4. Rumburk – Racek (Jiří Lobotka):

- polák chocholačka – 1 samec
- kachna divoká – 1 samec

12.4. Šluknov – Bobří rybník (Neckář, Suržinová, Wenischová):

- pochop rákosní – 2 (1 pár)
- polák chocholačka – 5 (3 samci + 2 samice)
- kachna divoká – 5 samci
- volavka popelavá – 2
- konipas horský – 1

12.4. Šluknov – Luční rybník (Suržinová, Wenischová):

- kachna divoká – 2 samci

12.4. Šluknov – Lesní rybník (Suržinová, Wenischová):

- volavka popelavá – 1

12.4. Šluknov – Šluknovský rybník (Neckář, Suržinová, Wenischová):

- labuť velká – 1
- kachna divoká – 6 (4 samci + 2 samice)
- volavka popelavá – 2
- konipas bílý – 1

12.4. Šluknov – Rožany (Suržinová, Wenischová):

- kachna divoká – 6 (5 samců + 1 samice)

12.4. Šluknov – Nové Hrabčcí (Suržinová, Wenischová):

- kachna divoká – 5 samců
- volavka popelavá – 1

12.4. Šluknov – město (Suržinová, Wenischová):

- kachna divoká – 7 (6 samců + 1 samice)

13.4. Šluknov – Pivovarský rybník (Jiří Lobotka, Suržinová, Wenischová):

- kachna divoká – 1 pár
- volavka popelavá – 1
- labuť velká – 2
- konipas bílý – 1

12.4. Lipová – Zámecký rybník (Neckář):

- volavka popelavá – 2
- kachna divoká – 11 (7 samců + 4 samice)

12.4. Lipová – Sohlandský rybník (Neckář):

- kachna divoká – 6 (4 samci + 2 samice)
- labuť velká – 2 (1 pár)

12.4. Šluknov – Rybničná (Neckář, Suržinová, Wenischová):

- labuť velká – 5
- volavka popelavá – 1
- kachna divoká 2 (1 samec + 1 samice)
- pochop rákosní – 2 (1 pár)
- konipas bílý – 2

12.4. Staré Křečany – rybník Havlák (Neckář):

- kachna divoká – 6 (3 páry)

12.4. Staré Křečany – Čítkův mlýn (Neckář, Suržinová, Wenischová):

- kachna divoká – 3 samci
- konipas horský – 1
- konipas bílý – 2

13.4. Jiříkov – Nový rybník (Kočičák) (Suržinová, Wenischová):

- kachna divoká – 8 (4 samci + 4 samice)
- konipas bílý – 1

13.4. Jiříkov – Duhový rybník (Suržinová, Wenischová):

- kachna divoká – 2 samci

13.4. Jiříkov – Dolní (Suržinová, Wenischová):

- kachna divoká – 3 (2 samci + 1 samice)

13.4. Jiříkov – Textiláky (Suržinová, Wenischová):

- kachna divoká – 4 (2 samci + 2 samice)
- volavka popelavá – 2

13.4. Jiříkov – Koupaliště (Suržinová, Wenischová):

- kachna divoká – 2 (1 samec + 1 samice)

13.4. Rumburk - Cihelna (Jiří Lobotka):

- kachna divoká – 7 (4 samci + 3 samice)

Racek bělohlavý (Děčín "Zámečák") foto M. Pálán 01.02.2014

**Sčítání kormoránů na řece Labi
v sezoně 2013/2014**
Miroslav Rybář

Tradiční sčítání kormoránů na řece Labi na území CHKO Labské pískovce pokračovalo i v zimní sezoně 2013/2014. První sčítacím dnem sezony byl 13. říjen 2013. Při sčítání kormoránů je buď v ranních, nebo večerních hodinách před setměním proveden vizuální monitoring tradičních nocovišť s ohledem na další možná místa výskytu kormoránů. Z výsledků monitoringu kormoránů na nocovištích je v poslední sezoně patrný přesun nocujících kormoránů z Prostředního Žlebu na nocoviště při ústí Studeného potoka na pravém břehu Labe. Většina kormoránů se vyskytovala celou zimu právě na této lokalitě. Početnost kormoránů je v porovnání s roky předchozími podobná. Nejvíce kormoránů bylo sečteno v polovině prosince cca 65 ex., z toho 7 imm., nejméně pak v březnu 2014, kdy bylo na nocovišti napočítáno 35 ex., z toho 3 imm.

Početnost zimující populace, respektive kormoránů na nocovištích na území CHKO LP je tedy neměnná, počty kormoránů jsou prakticky stejné jako v letech minulých.

Lokalita Prostřední Žleb byla kormorány obsazena jen jednou, a to 29. 12. 2013. Bylo zde spatřeno 27 kormoránů. V ten týž den bylo dalších 17 kormoránů spatřeno na lokalitě ústí Studeného potoka.

Došlo zde k zajímavé situaci. Jako každý měsíc jsem zpomalil autem u kraje hlavní silnice Děčín – Hřensko a vystoupil z auta, abych provedl monitoring nocujících kormoránů. Jakmile jsem udělal několik málo kroků, všichni kormoráni vyplašeně odlétli. Před tím cca 20 min. jsem provedl netradiční odečet 27 kormoránů na jinak neobsazené lokalitě Prostřední Žleb. Co možná lze z této netradiční situace, která se normálně nestává usuzovat? Snad jen potvrzení domněnky z let minulých, že někdo (něco) kormorány ruší na jejich nocovištích. Dle reakce na osobní automobil a vyplašení se domnívám, že jde o úmyslné plašení kormoránů lidmi. Bohužel se nám toto nepodařilo zatím potvrdit.

Kroužkování v roce 2014

Benda:

1. budníček větší - ad.
2. špaček obecný – ad
3. pěnice hnědokřídlá - ad.
4. luňák červený – 3 pull. na hnízdě
(2x samec, 1 x samice)
5. čáp černý – 11 pull.

V tomto roce jsem okroužkoval 17 kusů 5-ti druhů

Šena:

1. káně lesní (Buteo buteo) - 1 ad.
2. jestřáb lesní (Accipiter gentilis) - 3 ad., 4 pull.
3. sokol stěhovavý (Falco peregrinus) - 6 pull.
4. pochop rákosní (Circus aeruginosus) - 3 pull.
5. poštolka obecná (Falco tinnunculus) - 3 ad., 3 pull.
6. luňák červený (Milvus milvus) - 13 pull.
7. výr velký (Bubo bubo) - 1 pull.
8. puštík obecný (Strix aluco) - 10 pull.
9. volavka popelavá (Ardea cinerea) - 4 pull.
10. čáp bílý (Ciconia ciconia) - 2 pull.
11. skorec vodní (Cinclus cinclus) - 5 pull.
12. ůhýk obecný (Lanius collurio) - 6 pull.
13. holub doupňák (Columba oenas) - 6 pull.
14. datel černý (Dryocopus martius) - 7 pull.

V tomto roce jsem okroužkoval 77 ptáků, 14-ti druhů.

Hlášení kroužkovaného ptáka

Národní muzeum
Kroužkovací stanice
Hornoměřcholská 34
102 00 Praha 10
e-mail: krouzkovaci_stanice@nm.cz
Tel./fax: 271 961 256

Data kroužkování

Kroužek HIDDENSEE AA 11146
Druh CYGNUS OLOR
Labuť velká
Pohlaví samec
Věk 4. rok
Datum 14.3.2013
Místo Dresden-Blasewitz
Okres Dresden / DESD
Stát: Germany
Upřesnění
Souřadnice 51°03' N 13°49' E
Poznámka
Kroužkovatel HIDDENSEE VW, GER (10001)

Data nálezu

Datum 11.4.2014
Místo Děčín
Okres Děčín / CZ18
Stát Czech Republic
Upřesnění
Souřadnice 50°47' N 14°13' E
Druh CYGNUS OLOR
Labuť velká
Pohlaví neurčeno
Věk +1. rok
Kondice živý (kontrolován, volný) (7)
Okolnosti kroužek odeřen bez chycení ptáka (28)
Poznámka ring number AA011146
Nálezce Pölpán Miroslav (0)

Vzdálenost (km) 40 Uplynulý čas (dny) 393 Směr 136,60 Ref: 2.6.2014/C12527

Další hlášení
7.11.2014; Bukovany; CZ; 50°43' N 14°35' E ; 7; 28; Jahodovi Daniela a Zdeněk; 65 km

Hlášení kroužkovaného ptáka

Národní muzeum
Kroužkovací stanice
Hornoměřcholská 34
102 00 Praha 10
e-mail: krouzkovaci_stanice@nm.cz
Tel./fax: 271 961 256

Data kroužkování

Kroužek HIDDENSEE AA 11716
Druh CYGNUS OLOR
Labuť velká
Pohlaví samice
Věk 3. rok
Datum 7.11.2013
Místo Birkwitz
Okres Sachsen / DESN
Stát: Germany
Upřesnění
Souřadnice 50°58' N 13°54' E
Poznámka
Kroužkovatel HIDDENSEE VW, GER (10001)

Data nálezu

Datum 11.4.2014
Místo Děčín
Okres Děčín / CZ18
Stát Czech Republic
Upřesnění
Souřadnice 50°47' N 14°13' E
Druh CYGNUS OLOR
Labuť velká
Pohlaví neurčeno
Věk +1. rok
Kondice živý (kontrolován, volný) (7)
Okolnosti kroužek odeřen bez chycení ptáka (28)
Poznámka ring number AA011716
Nálezce Pölpán Miroslav (956)

Vzdálenost (km) 30 Uplynulý čas (dny) 155 Směr 132,54 Ref: 2.6.2014/C12526

Další hlášení
7.11.2014; Bukovany; CZ; 50°43' N 14°35' E ; 7; 28; Jahodovi Daniela a Zdeněk; 55 km

Zpravodaj Ornitologického klubu při Labských pískovcích 10 (2014)

Hlášení kroužkovaného ptáka

Národní muzeum
Kroužkovací stanice
Hornomáchovská 34
102 00 Praha 10
e-mail: krouzkovaci_stanice@nm.cz
Tel./fax: 271 961 256

Data kroužkování

Kroužek **HIDDENSEE BA 34162**
Druh **PANDION HALIAETUS**
Orlovec říční
Pohlaví **neuřeno**
Věk **pullus**
Datum **3.7.2014**
Místo **Furstenberg**
Okres **Brandenburg / DEBB**
Stát: **Germany**
Upřesnění
Souřadnice **53°12' N 13°09' E**
Poznámka
Kroužkovatel **HIDDENSEE VW. GER (10001)**

Data nálezu

Datum **2.8.2014**
Místo **Vysoká Lípa**
Okres **Děčín / CZ18**
Stát **Czech Republic**
Upřesnění
Souřadnice **50°52' N 14°21' E**
Druh **PANDION HALIAETUS**
Orlovec říční
Pohlaví **neuřeno**
Věk **full grown**
Kondice **zanen. nemocný, nevypuštěn (5)**
Okolnosti **zanenění nezaviněné člověkem (50)**
Poznámka **broken leg, second ring A7/F5, died 3.8.2014**
Nálezce **Sojka Václav (0)**

Vzdálenost (km) 272 Uplynulý čas (dny) 30 Směr 162,45 Ref: 15.8.2014/C12659

Další hlášení

Hlášení kroužkovaného ptáka

Národní muzeum
Kroužkovací stanice
Hornomáchovská 34
102 00 Praha 10

Data kroužkování

Kroužek **PRAHA LB 5458**
Druh **CYGNUS OLOR**
Labuť velká
Pohlaví **neuřeno**
Věk **1. rok**
Datum **16.11.2013**
Místo **Děčín**
Okres **Děčín / CZ18**
Stát: **Czech Republic**
Upřesnění
Souřadnice **50°47' N 14°13' E**
Poznámka **ve skup. 12ex**
Kroužkovatel **Kurka Pavel (682)**

Data nálezu

Datum **25.11.2014**
Místo **Děčín**
Okres **Děčín / CZ18**
Stát **Czech Republic**
Upřesnění **zámecký rybn.**
Souřadnice **50°47' N 14°13' E**
Druh **CYGNUS OLOR**
Labuť velká
Pohlaví **neuřeno**
Věk **neuřeno**
Kondice **živý (kontrolován, volný) (7)**
Okolnosti **kroužek odečten bez chycení ptáka (28)**
Poznámka
Nálezce **Miroslav Půlpán (0) (0)**

Vzdálenost (km) 0 Uplynulý čas (dny) 374 Směr 0,00 Ref: 28.11.2014/A63234

Další hlášení
28.12.2013; Děčín, CZ; 50°47' N 14°13' E; 7; 28; Andreas Fiedler (0); 0 km
1.2.2014; Děčín, CZ; 50°47' N 14°13' E; 7; 28; Miroslav Půlpán (Benda P. 0); 0 km
11.4.2014; Děčín, CZ; 50°47' N 14°13' E; 7; 28; Miroslav Půlpán (0); 0 km

Labuť velká:

PRAHA LB 5463

- nález – 29.1. 2014, Zámecký rybník, Děčín, odečet kroužku, M. Půlpán
- kroužkována – 29.11. 2013, samec, stáří + 2 roky, Děčín, P. Kurka
- HIDDENSEE AA 10087
- nález – 1.2. 2014, Zámecký rybník, Děčín, odečet kroužku, M. Půlpán
- kroužkována – 11.5.2012, samec, stáří 4 roky, Birkwitz, Sachsen, Německo, vzdálenost 135 km
- HIDDENSEE AA 10086
- nález – 1.2. 2014, Zámecký rybník, Děčín, odečet kroužku, M. Půlpán
- kroužkována – 7.5.2012, samice, stáří + 2 roky, Birkwitz, Sachsen, Německo, vzdálenost 135 km

Hlášení kroužkovaného ptáka

Národní muzeum
Kroužkovací stanice
Hornomáchovská 34
102 00 Praha 10

Data kroužkování

Kroužek **PRAHA LB 5456**
Druh **CYGNUS OLOR**
Labuť velká
Pohlaví **neuřeno**
Věk **1. rok**
Datum **3.11.2013**
Místo **Píhel**
Okres **Česká Lípa / CZ14**
Stát: **Czech Republic**
Upřesnění
Souřadnice **50°44' N 14°33' E**
Poznámka **pár+2ml.**
Kroužkovatel **Kurka Pavel (682)**

Data nálezu

Datum **25.11.2014**
Místo **Děčín**
Okres **Děčín / CZ18**
Stát **Czech Republic**
Upřesnění **zámecký rybn.**
Souřadnice **50°47' N 14°13' E**
Druh **CYGNUS OLOR**
Labuť velká
Pohlaví **neuřeno**
Věk **neuřeno**
Kondice **živý (kontrolován, volný) (7)**
Okolnosti **kroužek odečten bez chycení ptáka (28)**
Poznámka
Nálezce **Miroslav Půlpán (0) (0)**

Vzdálenost (km) 24 Uplynulý čas (dny) 387 Směr 283,34 Ref: 28.11.2014/A63235

Další hlášení
3.11.2013; Píhel, CZ; 50°44' N 14°33' E; 7; 28; Daniela + Zdeněk Jahodovi (0); 0 km

Vyhubené a nezávěstné druhy Labských pískovců (Českosaského Švýcarska)

Díl 18. Čírka obecná (*Anas crecca*)
a čírka modrá (*Anas querquedula*)

V tomto díle se seznámíme se dvěma druhy našich **nejmenších kachen**, a to čírkou obecnou a čírkou modrou. A proč s oběma druhy najednou? Oba mají totiž podobné nároky na prostředí a jejich osud v naší oblasti má stejný průběh. K hnízdění, které probíhá od půli dubna do června, vyhledávají mělké vody s nízkou vegetací a travnatými plochými břehy. U nás jsou to rybníky a to spíše menší až zcela malé. Velmi důležité je zejména pozvolný přechod vodní hladiny do nízkých travnatých porostů, nebo podmáčených či zaplavovaných luk. V potravě obou se kombinuje jak živočišná, tak i rostlinná složka. Oba druhy jsou tažné se zimovišti ve Středomoří a Africe. Čírky obecné ze střední a západní Evropy mohou být stále až přelétavé.

Čírka obecná hnízdí souvisle téměř celé Eurasii a Severní Americe, v jižních částech areálu jsou však hnízdiště pouze ostrůvkovitá (což je případ i střední Evropy). Samec má ve svatebním šatu červenohnědou hlavu se zeleným pruhem od oka dozadu a nápadnou, světle okrovou a černě lemovanou záď těla (člunek), samice a samec v prostém šatu jsou nenápadně skvrnití. Obě pohlaví mají nepřilíš nápadné, zelené a bíle lemované zrcátko v křídle.

V Červeném seznamu je čírka obecná hodnocena jako **kriticky ohrožený druh** a ve smyslu české legislativy je zařazena do kategorie ohrožený druh.

Čírka modrá hnízdí na většině území Evropy a ve střední části Asie až k pobřeží Tichého oceánu. Ve střední Evropě však patří mezi vzácné hnízdiče. Samec ve svatebním šatu má tmavohnědou hlavu s nápadným bílým nadočným pruhem, zatáčejícím se za okem dolů až k šíji, světle šedé boky a při vzletu je nápadný světle šedý vrch křídel. Samice a samec v prostém šatu jsou nenápadně hnědí a tmavěji skvrnití, přes oko mají tmavší proužek. Zrcátko v křídle je nepřilíš nápadné, zelené, lemované z obou stran bíle.

V Červeném seznamu je čírka modrá hodnocena jako **kriticky ohrožený druh** a ve smyslu české legislativy je zařazena do kategorie silně ohrožený druh.

Jedinou pravidelně obsazovanou hnízdní lokalitou v Českosaském Švýcarsku byl **Olešský rybník u Staré Olešky**. Ten byl od roku 1886 vypuštěn a bývalé rybníční pozemky sloužily jako louky. V roce 1905 byl znovu, asi na polovině své původní rozlohy, napuštěn. Hned v následujícím roce 1906, po roztání ledů, se na rybníce objevilo velké množství různých druhů vodních a mokřadních ptáků. Od té doby zde pro oba druhy čírek panovaly velmi vhodné hnízdní podmínky a oba druhy zde **pravidelně hnízdily**. V poválečných letech, s dramatickými změnami krajiny, které přibližně od 70. let 20. století, získaly na intenzitě, se zásadně změnilo i využívání zemědělské krajiny a vodních ploch. Vhodné hnízdní prostředí pro čírky se natolik změnilo, že zde oba druhy přestaly hnízdit. Dnes se s nimi můžeme setkat **pouze na tahu** a vzácně u čírky obecné i při zimování. Někdy se páry těchto krásných a vzácných kachen objeví i v hnízdním období, zejména opět na nejvýznamnější vodní ploše Labských pískovců Olešském rybníce, nicméně bez důkazů hnízdění.

Vítání ptačího zpěvu v Českém Švýcarsku

Richard Nagel

V sobotu 3. května v půl sedmé ráno se u Správy NP České Švýcarsko v Krásné Lípě sešli dětští i dospělí zájemci o pozorování ptáků. Vzhledem k nepříznivému počasí (zima a zataženo) nedosahovala letošní účast zdaleka takových počtů jako v minulých letech, přesto však na tuto tradiční akci dorazilo asi 20 nadšenců, pro které byl jako vždy připraven bohatý program.

Letošní ročník „Vítání“ byl věnován desátému výročí vyhlášení Ptačí oblasti Labské pískovce. Ptačí oblast zahrnuje nejen celé území národního parku České Švýcarsko a CHKO Labské pískovce, část CHKO Lužické hory, ale také významné mokřadní biotopy v okolí Velkého rybníka a rybníku Světlík nedaleko Krásné Lípy. A právě k Velkému rybníku míří tradičně kroky účastníků „ptačí exkurze“. V úvodní části tak Pavel Benda, ředitel Správy NP České Švýcarsko, ornitolog a průvodce exkurze v jedné osobě, a Richard Nagel, vedoucí oddělení práce s veřejností Správy NP, účastníkům přiblížili smysl vyhlášení ptačí oblasti a s využitím vycpanin ze sbírek správ NP a CHKO Labské pískovce také představili tzv. prioritní druhy ptačí oblasti, kterými jsou sokol stěhovavý, výr velký, chřástal polní a datel černý. Zájemci měli také možnost získat zajímavé propagační materiály, včetně nástěnného kalendáře věnovaného Ptačí oblasti Labské pískovce, a seznámit se s aktuální ornitologickou literaturou.

Poté se již účastníci vydali na vlastní vycházku. S ohledem na nepříznivé počasí se nakonec podařilo zaznamenat jen 29 ptačích druhů v celkovém počtu 82

jedinců. K nejzajímavějším údajům patřilo pozorování volavky popelavé a ťuhýka obecného. Také letos byla na závěr exkurze připravena ukázka odchyty ptáků do ornitologických sítí. Podařilo se odchytit celkem tři jedince ve třech druzích – budníčka menšího, špačka obecného a pěnici hnědokřídrou. Všichni odchycení ptáci byli úspěšně okroužkováni a poté z rukou nejmladších účastníků vypuštěni zpět do volné přírody.

Vítání ptačího zpěvu v Českém Švýcarsku uspořádala Správa národního parku České Švýcarsko ve spolupráci s Českou společností ornitologickou a Ornitologickým klubem při Labských pískovcích.

Terénní pozorování ptáků (Birding)

Birding se stal skutečně globální volnočasovou aktivitou, které se věnují miliony lidí ve vyspělém i rozvojovém světě. Aktivita spojená s pozorováním ptáků primárně pro vlastní zábavu se datují nejméně od konce 18. století.

V Británii představuje birding jednu z okruhu tzv. „životních dovedností“ (jako je např. vaření či finanční gramotnost), která se stala součástí školních osnov pro děti od 11 do 14 let jako prostředek v boji s nespokojeností a sociálními problémy. Přinejmenším do 80. let minulého století, která zaznamenala příliv nových přístupů v pozorování ptáků, zůstal birdwatching hájemstvím relativně uzavřené komunity podobně uvažujících lidí. Dokonce ještě v 70. letech minulého století se jednalo převážně o zábavu bílých vzdělaných mužů, z nichž většina žila v anglicky mluvícím světě. Jednu generaci zpět byli birdwatcheři odkázáni jen na několik určovacích příruček, převážně ilustrovaných velkým americkým ilustrátorem Rogerem Tory Petersonem. Používali pouze základní optickou výbavu: historicky vyhlížející porroprismatický dalekohled, jehož konstrukce se v podstatě nezměnila od první světové války a jen vzácně měli k dispozici teleskop, který byl jednoduché konstrukce a obtížně se obsluhoval.

Lidé se zajímají o ptáky z hlediska náboženského, kulturního a často i praktického od prvopočátků

civilizace. Ptáci zaujímali ústřední místo v kultuře tak rozdílných národů jako byly mexičtí Aztékové, prastaré civilizace z Dálného východu či domorodé obyvatelstvo Austrálie.

Mezi tímto pohledem na ptáky, jeskynní kresby prehistorických evropských lovců, rané polovědecké studie Aristotelovy nebo Pliniovy, bohaté folklorní zdroje spojené s ptáky všech světových kultur a volnočasovou aktivitou, které teď říkáme birdwatching nebo birding, je ovšem obrovský rozdíl. Samotný výraz „birdwatching“ je skutečně starý teprve necelých sto let. Většina dřívějších ornitologů byla také „sběrači“, alespoň v tom smyslu, že buď sami stříleli ptáky, nebo poslali někoho jiného, aby jim „vzorky“ opatřil.

Birding jako volnočasová aktivita netvoří pouze odnož vědecké ornitologie, ale v mnoha ohledech je s ní stále ve spojení, přinejmenším prostřednictvím mnoha amatérských birderů, kteří spolupracují na rozsáhlých vědeckých projektech typu atlasů rozšíření. Řada profesionálních vědců a ochranářů je také aktivními birdery; jejich zájem o vědu anebo ochranu přírody vzešel v mnoha případech z dětského či mladistvého zájmu o pozorování ptáků. Mnozí birdeři se podílejí na našem porozumění ptačímu světu, je důležitá jejich účast na jednoduchých, ale rozsáhlých výzkumech, které jsou souhrnně nazývány jako „občanská věda“. Vzhledem ke svému rozsahu využívají tyto projekty jednoduchého způsobu sběru dat o ptácích, o jejich chování a prostředí, ve kterém žijí. Získaná základní ekologická data jsou využitelná různým způsobem, např. jako doklad populačních změn určitého druhu využitelný správnými orgány při řešení problémů týkajících se životního prostředí. Přínos amatérů pro ornitologii a ochranu ptáků postavenou na vědeckých základech je velký. I když se jim nedostává formální kvalifikace, jsou schopni prokázat značnou odbornost získanou mnoha roky věnovanými svému koníčku. Birding (a jeho vědecká sestra ornitologie) není brán příliš vážně ani dnes, ale tato situace se s postupem času přece jen trochu mění.

V roce 2000 společně publikovaly BirdLife International a Lynx Edicions knihu, která se zdá být tou nejzávažnější publikací věnovanou ptákům, jaká se kdy objevila.

Threatened Birds of the World (Ohrožení ptáci světa) je v podstatě jakýmsi katalogem, ve kterém je uvedeno ne méně, než 1111 druhů ptáků, které reprezentují celou osminu všech druhů obývajících tuto planetu.

Každý z těchto druhů splnil všechna kritéria k zařazení do The IUCN Red List of Threatened Species (IUCN Červená listina ohrožených druhů), kam se dostanou všechny druhy potenciálně ohrožené vyhoubením. Jedná se o druhy v kategoriích „vyhynulý“ nebo „vyhynulý v divoké přírodě“, „kriticky ohrožený“, „ohrožený“ a „zranitelný“.

Od zveřejnění zmíněné publikace se počet druhů na Červené listině zvýšil na 1227, přičemž 192 druhů je klasifikováno jako kriticky ohrožených a 15 je pravděpodobně již vyhynulých (k roku 2009). S dalšími téměř osmi sty druhy v kategorii „téměř vyhynulý“ tím dostaneme více než 2000 druhů – přes jednu pětinu všech ptačích druhů světa – které vyžadují bezodkladný ochranný zásah. U více než 200 druhů uvedených na Červené listině se předpokládá jejich vyhynutí před rokem 2100. Tohle číslo může být ještě větší v případě, že se limitující faktory těchto druhů ještě zhorší. Když tato fakta srovnáme s předpokládaným vyhynutím 80-100 druhů od roku 1600, pak je nárůst rychlosti, s jakou ptáci mizí, deseti až dvacetinásobný.

Jiné studie jsou ještě mnohem pesimističtější. V článku publikovaném v roce 2004 kalifornským Stanford Center for Conservation and Biology se podle nejhoršího scénáře předpokládá vyhynutí celé čtvrtiny ptačích druhů (2.500 druhů) do konce 21. století. Dokonce i ten nejoptimističtější scénář počítá s vymizením 700 druhů. V průměru by tedy mohlo vyhynout asi 1200 druhů ptáků. Jak řekl Dr. Russell Mittermeier, president Conservation International: Vše nasvědčuje tomu, že stojíme na začátku éry masového vymírání.

Důvody bezprecedentního mizení a bezprostředního vyhynutí tolika druhů ptáků jsou sice skličující, ale důvěrně známé: růst lidské populace, který vede k rozsáhlému ničení životního prostředí (což je velice obtížné nebo nemožné napravit); lov jako prostředek k získání potravy nebo jako sport; znečištění (zvláště mokřadů). Nyní stojíme tváří v tvář novým hrozivým změnám, které seobupřinášejí klimatické změny. Tyto změny, které narušují všeobecné vzorce, podle kterých

se řídí počasí, a které mají vliv na životní prostředí a celkový chod ekosystému, mají katastrofický a tak rychlý průběh, jako nikdy před tím. Dr. Stuart Butchart z Bird Life International zmínil ve své zprávě z roku 2008 následující: „Živočišné druhy teď dostávají dvojí zásah způsobený ztrátou svého životního prostředí a klimatickými změnami. „

My, jako lidé, jsme obojím, problémem i jeho potenciálním řešením

Samozřejmě, že se některým druhům daří i za těchto podmínek. Jde především o ty, které se přizpůsobily k životu v blízkosti lidí a které se naučily využívat jejich marnotratného zacházení se zdroji, které mají. Pozorování ptáků může být pověrou, tradicí, uměním, vědou, potěšením, koníčkem nebo nudou: zcela to závisí na povaze pozorovatele.

Další, rostoucí obavou je to, že generace moderních dětí bude strádat z něčeho, co můžeme nazvat „poruchou z nedostatku přírody“, z nedostatku spontánního, přirozeného kontaktu s přírodou. Věci, které starší generace považovala za samozřejmé: chytání ryb na návnadu, trhání divokých květin, sbírání různých přírodnin do svých políček nebo do školky, mnohé dnešní děti téměř neznají. Výsledkem je to, že vychováváme děti, které trpí celou řadou fyzických, duševních a psychologických potíží.

Zájem o přírodu zároveň pomáhá vyplnit prázdný prostor dospělým lidem západního světa, ze kterého se obecně vytrácí víra a duchovno. Znamená to, že dokáže snížit negativní vlivy, jakými jsou stres a úzkost; a k jejím kladným vlivům patří u člověka zvýšení rozsahu pozornosti a upevnění vzájemných vztahů mezi jednotlivci i ve společnosti; což vede v širší perspektivě ke zlepšování životního prostředí na lokální úrovni.

Pěnice vlašská na Šluknovsku

Monika Suržinová

Pěnice vlašská je bezkonkurenčně naší nejvzácnější pěnicí a také největší - je jen o něco málo větší než vrabec. Samec je svrchu šedý, s bílými lemy krovek a ramenních letek a bílými skvrnami na konci ocasu, zespu je hustě tmavošedě vlnkovaný. Duhovka je jasně žlutá. Samice a mladí ptáci jsou podobní, jen s méně výraznou duhovkou a nezřetelným vlnkovaním spodiny. Ve Šluknovském výběžku je zatím jediné místo kde byl doložen její výskyt.

Hnízdním prostředím této pěnice jsou zejména pásy trnitých křovin v zemědělské krajině, travnaté plochy a úhory s roztroušenými keři. Její hnízdní výskyt je soustředěn do nížin a pahorkatin. Četnější je v suchých oblastech, ale blízkosti vod se vysloveně nevyhýbá. Na místech jejího výskytu ji pravidelně doprovází tůňák obecný, jehož přítomnost pěnice vlašská aktivně vyhledává. Jejich soužití přináší výhodu v oboustranném a spolehlivějším varování před nebezpečím, což se projevuje v úspěšnějším hnízdění této pěnice. Hnízdo bývá umístěno ve větvích hustých keřů většinou okolo jednoho metru nad zemí. Hnízdí jednou do roka v květnu až červnu. Hlavní díl potravy tvoří hmyz a jeho larvální stádia, jež sbírá většinou z větévek stromů. Pěnice vlašská je dosti plachá a většinu času tráví v husté spleti větví keřů.

Při sčítání v letech 2001-2003 byl její početní stav v ČR stanoven na 3000-6000 párů. V červeném seznamu ohrožených ptáků ČR je pěnice vlašská zařazena mezi zranitelné druhy. Letos na jaře mi kolega Pavel Benda navrhl, zda bych nechtěla prozkoumat lokalitu v Dolním Podluží, kde jím byla před několika lety tato pěnice zjištěna.

To mě okamžitě velmi zaujalo a v jednom krásném červnovém dopoledni jsem se společně s mojí kamarádkou Irenou Wenischovou na toto místo s velkým očekáváním vydala. Obě v ornitologii teprve začínáme a tak jsme moc nedoufaly, že něco objevíme, ale byly jsme odhodlané a připravené vyfotit vše, co se pohne.

Terén v tom místě byl velmi náročný, tvořily jej neudržované louky, meze a husté neprůchodné křoviny. S velkou námahou a pomalu jsme se prodíraly hustou vysokou trávou s množstvím ostružiní. Hned z kraje křovin nás přivítali ťuhýci, kteří neklidně poletovali z keře na keř. Abychom za rozumnou dobu dokázaly tu lokalitu prozkoumat, rozdělily jsme se a každá si vzala na starost jiný úsek. Ťuhýků bylo všude spoustu, ale po pěnici ani stopy. Když jsme se vracely k autu Irena mi na foťáku ukazovala, že něco vyfotila. Z fotky nebylo skoro nic poznat, ale mohla to být ona. Nakonec, nedaleko od silnice, se i mně podařilo vyfotit ptáčka schovaného v křoví, vykukoval jen kousek

hlavy, ale při přiblížení bylo vidět jasně žluté oko. Byla to ona. I když jsme byly obě na rukách i na nohách poškrábané od ostružiní, hřál nás dobrý pocit z úspěšného nálezu.

Po několika dnech jsem se na stejné místo vydala ještě jednou, ale tentokrát brzo ráno. A opravdu, objevila jsem párek těchto pěnic a mohla je chvíli pozorovat při nošení potravy. Moje přítomnost se jim moc nelíbila a tak jsem se nezdržela dlouho, ale přesto se mi podařilo udělat několik snímků.

Příští rok se určitě půjdu podívat, zda se k nám pěnice vlašská opět vrátí.

Hnízdění volavky popelavé (*Ardea cinerea*) ve Šluknovském výběžku *Václav Šena*

V roce 2014 jsem ve spolupráci s Romanem Neckářem prokázal první úspěšné hnízdění volavky popelavé ve Šluknovském výběžku. Vycházel jsem z jeho pozorování ze dne 12.04.2014, kdy sledoval letící volavku s větví v zobáku. Na lokalitu předpokládaného hnízdiště jsem se vydal 15.04.2014. Po necelé hodině čekání jsem uviděl přilétající pár volavek popelavých. Přistály do korun vzrostlých smrků ztepilých, které tvořili okraj malého parkového komplexu. Pomocí dalekohledu jsem podrobně prozkoumal koruny stromů a po chvílce nalezl první hnízdo. Celkem tvořila malou kolonii čtyři dostavěná hnízda. Pár dosedl na jedno z nich a věnoval se urovnávání větviček.

Další kontrolu pomocí dalekohledu jsem provedl 21.04.2014. Jeden z rodičů stál na okraji hnízda a upřeně hleděl do hnízdní kotlinky. Při další kontrole 23.04.2014 stál opět jeden z páru na okraji hnízda a z kotlinky již koukala mláďata. Dne 04.05.2014 jsem se svolením majitele pozemku vylezl na jedno z hnízd a okroužkoval 4 zdravá mláďata. Z koruny smrku jsem zkontroloval ostatní hnízda, na kterých byla mláďata různého věku. Další mladé volavky jsem již nekroužkoval, protože byla starší a hrozilo vyskočení z hnízda. Také bylo nepříjemné lézt po větvích pod hnízdy, které byly silně znečištěny páchnoucím volavčím trusem.

Manželský pár, který vlastnil pozemek byl velmi vstřícný a přátelský. Po krátké rozpravě jsem se dozvěděl, že volavky popelavé zde již úspěšně hnízdily před čtyřmi lety a od té doby se sem pravidelně vracejí. Ukázali mi též zajímavé fotografie, kde na hnízdních smrcích stály vedle popelavých i volavky bílé (*Egretta alba*). Též si s úsměvem postěžovali, že během hnízdního období jsou volavky na hnízdech pěkně hlučné. Naštěstí jsou oba velkými milovníky přírody a volavčí kolonie je pod jejich ochranou v bezpečí.

Už se těším na hnízdní sezónu 2015. Jsem zvědavý o kolik párů se volavčí kolonie rozroste a doufám, že se jim zde bude i nadále dobře dařit.

Havrani polní v Rumburku v roce 2014

Jan Lobotka

Článek v loňském čísle našeho „zpravodaje“ jsem končil slovy, že se těším na návrat havranů do Rumburku na konci zimy 2014. Již v březnu se havrani do města vrátili a hned obsadili obě loňská hnízdiště uprostřed města. Opravili stará hnízda a už v první polovině dubna samičky zasedly. Na prvním hnízdišti u pekáren, kde hnízdili na šesti stromech, nepřistavěli ani jedno hnízdo. Nová hnízda budovali jen na starém buku u muzea, kde ke starým pěti hnízdům postavili hned šest nových. Celkem tedy bylo v Rumburku 31 hnízd.

Stromy se pokryly listím a to znesnadnilo pozorování, ale podle ruchu kolem nich bylo jasné, že hnízdění probíhá úspěšně. Ve druhé polovině května jsem již viděl první mladé ptáky při leteckých pokusech, zatím jenom z větve na větev. Na konci měsíce již létali spolu se starými. Koncem června již hnízdiště utichla, havrani byli pryč, ale téměř každý den byli nad městem vidět při přeletu.

Ještě jedna věc stojí za zmínku: na stromech u pekáren, kde hnízdili havrani, je deset budek pro kavky obecné a všechny tento druh obsadil a úspěšně vyhnízdil. Také pod střechou muzea, u kterého stojí havraní buk, se pokusily zahnízdit tři páry kavek, ale najednou byly pryč.

Havranům se v Rumburku daří a já doufám, že tak tomu bude i nadále.

**Záchrana hnízdišť kavky obecné
na Rumbursku a Varnsdorfsku**
závěrečná zpráva – rozhodnutí č. UL046/14

Vít Friml

Název akce: Záchrana hnízdišť kavky obecné na Rumbursku a Varnsdorfsku

Místo akce: k.ú. Varnsdorf, Krásná Lípa, Jiříkov, Rumburk

Cíl akce: Výroba a vyvěšení 15 ks budek pro kavku obecnou, kontrola a údržba budek vyvěšených v letech 2006 – 2013, celkem ke kontrole 136 ks budek. Kontrola i vyvěšení provedeno z plošin MP 16. Dále v rámci akce výměna rozbitých nebo poškozených budek, drobné opravy, přemístění na výhodnější místa, sejmutí a likvidace rozbitých budek.

Výsledky:

Práce byly v roce 2014 soustředěny pouze na běžnou kontrolu hnízdišť, jejich rozšíření v odůvodněných případech a náhrady budek ve špatném technickém stavu – prasklé budky nejsou opravovány, ale sejmuty z důvodu bezpečnosti – většinou jsou instalovány na frekventovaných místech.

Výsledky kontrol (nové budky nejsou uvedeny):

Jiříkov:

Celkem kontrolováno: 26 ks budek

Nově vyvěšeny: 1 nová

Počet zničených budek: 1 ks

Celkem nový počet budek ve městě: 26

Celkem obsazeno úspěšně (VH): 9 ks = 36%

Celkem včetně pobytových stop a základů hnízda: 15 ks = 60%

Jinak obsazeno: veverka 3 ks = 12%

špaček 3 ks = 12%

sršeň 1 ks = 4%

Vůbec nevyužito: 2 ks = 8%

Počet dále ve městě evidovaných budek v rámci PPK: 26

Obecná tendence: Stěhování ptáků z okolí původní kolonie do středu města.

Viditelné snížení celkového počtu ptáků ve městě.

Návrhy pro další péči: Při delším nevyužití zrušit hnízdiště JIR 3 a JIR4, zvýšit počet budek v na hnízdišti JIR 6 cca o 5 ks.

Rumburk:

Celkem kontrolováno: 36 ks budek.

Nově vyvěšeno: 4 budky v parku u nádraží.

Celkový počet budek vyvěšených ve městě: 40 v rámci PPK, 44 v rámci náhradních opatření. -25-

Celkem obsazeno úspěšně (VH): 25 ks = 69.44 %

Celkem včetně pobytových stop a základů hnízda: 36 ks = 100% (PS od kavek i budkách s veverkou).

Jinak obsazeno : veverka 1 ks = 2.77%

Vůbec nevyužito: 0 ks = 0%

Počet dále ve městě evidovaných budek v rámci PPK: 40

Obecná tendence: Extrémní využití budek v parku u náměstí oproti minulému roku ještě více narostlo stejně jako se rozrostla kolonie havranů dále potvrzuje fakt a o

vzájemné vazbě obou druhů.

Další nárůst využití budek v parku u nádraží.

Krásná Lípa:

Celkem kontrolováno, nahrazeno či sejmuto: 31 ks budek

Nově vyvěšeno: 5 ks, z toho 4 jako náhrada

Sejmuto: 2 ks

Celkový nový počet budek ve městě: 30 (vše v rámci PPK)

Celkem obsazeno úspěšně (VH): 7 ks = 22,50%

Celkem včetně pobytových stop a základů hnízda: 20ks = 64.51%

Jinak obsazené budky – veverka 6 ks = 19.35%

Vůbec nevyužito – 5 ks 16,13%

Počet dále ve městě evidovaných budek v rámci PPK: 30

Obecná tendence: Evidentní snížení počtu ptáků již v jarním období.

Koncentrace v severní části města, pozorovány přelety do Rumburka.

Pozitivem pouze stopy po pokusech o hnízdění v jižní části města u

sportovního areálu – zřejmě možnost získání potravy.

Střed města je nyní extrémně využit, nově zastavěn, bez možnosti sběru

potravy, ta je získávána především na intenzivněji obhospodařovaných

loukách severně od města a na zahrádkách tamtéž .

Majitelem objektu byly odstraněny pokusné budky na budově MěÚ.

Varnsdorf:

Celkem kontrolováno, sejmuto či přemístěno 43 ks budek

Nově vyvěšeno 1 ks, z toho 4 jako náhrada.

Vyloučeny z evidence 4 budky pro dlouhodobou neúspěšnost.

Celkový nový počet budek ve městě: 42

Celkem obsazeno úspěšně (VH): 10 ks = 23,80%

Celkem včetně pobytových stop a základů hnízda: 24 ks = 55.80 %

Jinak obsazené budky: veverka 8 ks = 18.60 %

špaček 3 ks = 6,97%

sýkora 1 ks = 2,3%

Vůbec nevyužito: 7 ks = 16,27%.

Počet dále evidovaných budek v rámci PPK: 42

*) typ – oleštění otvoru + poškrábání okolí, trus = pobytové stopy (PS), základ hnízda (ZH), úplné hnízdo bez vyvedení mláďat (UH), vyvedené hnízdo (VH)

Obecná tendence: Hnízdiště v jižní polovině města jsou postupně opouštěna (i na budovách).

Nově vznikla kolonie (od roku 2011) v severní části města v bývalé továrně

na ul. Karlínská, kam dochází k přesunu většiny hnízdicích ptáků.

Původní záměr na náhradu hnízdních příležitostí v odlehlejších částech

města nevyšel – kavky ochotněji přijímají budky ne frekventovaných

místech, ale v dostatečné výšce nad zemí. Jako perspektivní se jeví být

okolí rybníka u marketu Billa a okolí náměstí, kde je ovšem nedostatek

vhodné zeleně k umístění budek.

Závěr:

Celkem v roce 2013 bylo vyvěšeno 15 ks hnízdních budek, z toho 8 jako náhrada za zničené (zejména prasklé, vyhnívající vinou skrytých vad řeziva).

Celkem bylo v rámci PPK zkontrolováno 136 budek, nově je evidováno 134 ks.

Byla provedena další redukce počtu lokalit, na nichž jsou budky vyvěšeny.

Kavky vyvedly mláďata z 51 budek (37,50 %), tj. nárůst činí oproti roku 2012 5,07%.

Jinak využity kavkou (pobytové stopy, hnízda v různém stadiu stavby) byly budky v dalších 44 případech (32,25%).

Veverkou obecnou bylo využito celkem 17 ks (12,50%), špačkem obecným 6 ks (4,40%), sýkorou 1 ks – druh nezjištěn (0,73%), sršní obecnou (0,73)%.

Oproti minulým letům je evidentní úbytek početnosti veverek a to v rámci celého regionu. Podstatným faktem další snižování početnosti ptáků v Krásné Lípě, Jiříkově a Varnsdorfu a zvyšování početnosti v Rumburku ve vazbě na zvyšování početnost havranů. Pro rok 2015 je třeba kromě kontrol a čištění provést další výměnu cca dosluhujících 10 budek postižených hnilobou materiálu a pravděpodobně přemístit některé budky do lokalit s narůstajícím výskytem tohoto druhu a tím sledovat uvedené tendence migrace hnízdišť, případně zajistit kroužkování mláďat. Bylo by velmi přínosné zvýšit počet budek i v jiných parcích v Rumburku nebo alespoň je umístit do satelitní kolonie havranů u muzea.

Vyhníždili ledňáčci říční

(*Alcedo atthis*) na Bystré?

Rudolf Heřt

Jako všechny mé nálezy hnízdicích ptáků byl i tento náhodný. Vlastně nemohu s jistotou říci, zda jsem opravdu našel hnízdiště ledňáčka, avšak všechno tomu tak nasvědčuje.

Již koncem jara jsem si všiml častější frekvence přeletů ledňáčka nad potokem, po celé jeho délce, od Kerhartic, přes obec Veselé až po Markvartice. Člověk ani nemusí být přímo u potoka, aby charakteristické písknutí, nesoucí se daleko od proudícího toku, zaslechl. Párkrát jsem zahlédl i oba dospělce. Vše nasvědčovalo tomu, že hledají vhodné místo k zahnízdění, otázkou bylo, zda budou úspěšní.

Po pár měsících, přesněji na přelomu července a srpna jsem nabyl dojmu, že ledňáčci správné místo našli. Zhruba v půlce Markvartic, tam kde má potok mnoho tůní, a vzhledem k nedávné a největší povodni za posledních několik desetiletí, hlavně vymleté břehy, tam někde zřejmě našli ledňáčci to správné místo. Hnízdní noru jsem sice přímo nenašel, ale předpokládám, že zde hnízdili. Důkazem budiž má pozorování, kdy v jednom dni létali v určitém místě několikrát za pár hodin, především jsem zastihl dospělce s rybičkou v zobáku a také jsem koncem srpna spatřil dospělého ledňáčka, kterého pronásledoval juvenilní kus, žadonící a stále hladový.

Ohledně ledňáčků bych se také rád zmínil ještě o další potencionální lokalitě vhodné k hnízdění, a tou je okolí Staré Olešky. Pro nás, milovníky ptactva, v poslední době známé hlavně díky hnízdění orlů mořských. Zde pozoruji ledňáčka říčního téměř při každé návštěvě. Hlavně lokalita kolem Olešničky by mohla být vhodná.

Závěrem bych rád popřál, aby byl příští rok ještě bohatší na hnízdění našich létajících drahokamů a dalších ptačích svěřenců spadajících do oblasti Labských pískovců.

Další zajímavé hnízdění břehulí říčních (*Riparia riparia*) v Děčíně

Pavel Benda

Břehule říční patří díky svému způsobu života a zejména hnízdění k velmi zajímavým a vzácným druhům naší oblasti. Jedinou oblastí, kde dosud pravidelně hnízdí, je Děčín, resp. okolí řeky Labe, kde využívá otvory v různých nábřežních zdech. V letošním roce byly však břehule na těchto víceméně tradičních lokalitách u Labe pozorovány jen velmi zřídka a jen ve velmi malých počtech. Proto mě překvapila informace kolegy Petra Bauera ze Správy CHKO Labské pískovce, že viděl břehule poletovat u hlavního nádraží v Děčíně poblíž hypermarketu Lidl. Na lokalitu jsem se vypravil a skutečně jsem po chvíli zahlédl několik břehulí. Jelikož byla již doba hnízdění, začal jsem se poohlížet po vhodných místech, kde by břehule mohly hnízdit. Po chvíli mi to břehule samy ukázaly. Hnízdily totiž v opěrné zdi hlavního nádraží orientované k již zmiňovanému Lidlu. Poblíž také protéká Jílovský potok. V opěrné zdi byly instalovány dvě řady odvlhčovacích rour. Celá horní řada, tedy 8, rour byla obsazena břehulemi. Musím říci, že mě výběr hnízdiště velmi překvapil, neboť se jedná o velmi frekventované místo, kudy projde denně velké množství lidí a projede velké množství aut, nicméně jsem rád, že se tento velmi zajímavý druh v Děčíně stále drží a velmi pružně využívá nečekané nabídky k hnízdění.

Příběh jiříčky

Renata Procházková

Rok 2014 nebyl pro mě příliš bohatý na ornitopozorování, vycházky z cílem zahlédnout ptačí perutě by se daly téměř spočítat na prstech jedné ruky. Možná právě proto spíše vnímám ptačí příběhy smutné. Vzhledem k tomu, že se pohybuji víc ve městě než v lese či na louce, k mým „favoritům“ patří rorýs, jiříčka, vlaštovka, vrabec ...

Je první prázdninový pondělek. Projíždím Dolním Podlužím, tak jako každý pracovní den, ráno tam, odpoledne zpět. Už v pátek jsem zahlédla na boku školní budovy první patro lešení. V pondělí lešení vyrostlo až na štít, čelní strana budovy je navíc zakrytá zelenou sítí.

Již roky na této budově, stejně tak i na sousedních, hnízdí jiříčky. Každé jaro si staví nová hnízda, nejčastěji v horních patrech, stará hnízda během roku bývají odstraněna. Jiříčky zde vychovávají mláďata i v roce letošním (2014), každý den je pozoruji z autobusu.

První prázdninové pondělí ráno vidím, jak jiříčky zoufale naletují k síti. Tam za ní mají své děti, svou drobotinu, kterou musí nakrmit. V místě, kde se nachází jejich hnízdo, je zarazí zelená síť. Jedna jiříčka objevila otvor v síti. Vletí do něj a posadí se na trubku lešení. Rozhlíží se a po chvíli vletí do hnízda nakrmit své děti. Autobus se rozjíždí. Při odpolední zpáteční cestě jiříčky nevidím. Nevidím však ani jedno jediné hnízdo.

Ve čtvrtek ráno strávím v Dolním Podluží hodinu. Jiříčky naletují k síti, vletí i za ni, usednou na římsu a ... pořád ještě nemohou pochopit jak to, že náhle zmizely jejich domovy i s dětmi? Nebo uvažují o tom,

že postaví hnízda nová, neboť netuší, jaký osud je postihne?

Už při vystoupení z autobusu si všimnu, že nad školou krouží rorýsi v počtu osmi jedinců. Létají s křikem ve svých kruzích a naletují k otvoru v levém horním okraji budovy, občas vletí i dovnitř. V roce 2011 zde bylo zjištěno hnízdo rorýse obecného a jak je vidět, hnízdí zde pravděpodobně stále. Budovy se opravují odshora. Stihnou mláďata vyrůst do patřičné velikosti nebo je nejmoudřejší tvor na planetě zazdí?

Na zadní straně školní budovy našel úředník ještě jedno hnízdo jiříčky. Nechte je tam čtrnáct dní, žádal dělníky. (Nebo nařizoval?) Dělníci kývali hlavou, ale druhý den už tam hnízdo nebylo. Prý spadlo ... samo ..

Děti se na podzim vrátily do krásně opravené budovy. Na jaře se vrátí i jiříčky. Bude jim dovoleno na nové fasádě postavit hnízda? Nebo pro ně laskavý homo nainstaluje hnízda umělá?

Jeden dům v jedné ulici jednoho města. Kolik takových domů je v jednom městě? A kolik je takových měst?

**První prokázané hnízdění orla mořského
(*Haliaeetus albicilla*)
v Labských pískovcích v roce 2014
Pavel Benda**

Orel mořský patří již od konce 20. století mezi pravidelné hnízdiče v naší republice. Je tomu i v oblasti Děčínska a Šluknovska, kdy u něj bylo hnízdění opakovaně doloženo ve Šluknovském výběžku a počet hnízdních párů je zde Šenou odhadován na dva. S jistou pravidelností se orel mořský také objevuje v době hnízdění v oblasti Labe, např. v oblasti Hřenska. Sem však zalétá s velkou pravděpodobností z hnízdiště poblíž Pirny (Augst in verb.). Další lokalitou, kde se v posledních letech zdržuje v době hnízdění (přibližně od roku 2011) je oblast Staré Olešky s centrem výskytů u Olešského rybníka. Já, a také další pozorovatelé, jsem opakovaně na této lokalitě pozorovat jak zcela dospělý pár, tak i jednotlivé dospělce od dubna do září. V roce 2013 jsem tento druh na této lokalitě v době hnízdění prakticky při každé návštěvě pozoroval. Vzhledem k tomu, že se již jednalo o zcela dospělý pár, zaměřil jsem svou pozornost na hledání hnízda v přilehlých lesních porostech. I když orlí hnízdo bývá velká a někdy i monumentální stavba, jeho nalezení je velmi obtížné a dosti často i dílem náhody. Bohužel mně náhoda v roce 2013 nepřála. Hnízdo se mi nepodařilo i přes veškerou snahu nalézt. Štěstí mi přálo až v letošním roce, kdy jsem po chvilce hledání našel na borovici hnízdo, ze kterého vylétla samice. Další kontroly jsem prováděl extenzivně, abych hnízdicí orly zbytečně neplašil. Hnízdo bylo umístěno nedaleko, cca 100 m, od Olešského rybníka na borovici, která byla na kraji porostu, na který navazovala menší paseka. Orli úspěšně vyvedli 1 mládě. Jedná se o historicky první hnízdění orla mořského v Labských pískovcích.

Jak to bylo s výrem z Ferdinandovy soutěsky

Václav Sojka

Ve Ferdinandově soutěsce hnízdí výr od nepaměti. Hlavní hnízdní dutina je ve vysoké skalní stěně nad řekou. Jde o luxusní rezidenci s širokou přistávací římsou. Další dutiny, které výr střídá, se nacházejí v okolí.

V letošním roce ve Ferdinandově soutěsce zahnízdl i sokol stěhovavý. Vybral si k tomu skalní dutinu nedaleko Dolského mlýna.

Sokol se letos ve Ferdinandově soutěsce neobjevil poprvé. Jeho volání, přelety a trhaniště jsem zaznamenal už před několika lety. Několikrát jsem ho tu v době hnízdění hledal a tak jsem měl dobrý přehled o jeho hnízdních možnostech. Dne 14.4. byl kolega Jakub Juda na louce u betonového mostu a zaslechl varovné sokolí volání. Odpoledne jsem se vypravil na vytipovanou lokalitu a do půl hodiny našel samičku sedící v dutině. Byla jí vidět jen hlavička. Na mou přítomnost velmi klidně zareagovala - otočila se. Takže pak už z ní byl vidět jen konec ocásku. Při dalších kontrolách byl pak z tohoto místa (cca 200m přes údolí) vidět pouze konec ocásku. To mi umožnilo zkusit sem umístit kryt a 29.4. jsme ho s Vendou Šenou a Romanem Neckářem velmi rychle postavili. Do něj se dalo vstoupit za kulisou terénu a porostu bez toho, aby nás sokolí viděli. (v okamžiku instalace krytu seděl sokol v hnízdní dutině jako obvykle ocáskem ven). Na fotografování nebo natáčení byl kryt příliš daleko, ale na kontrolu hnízdění byl perfektní.

Kryt se hodil už 30.4. Náš revírník (Jiří Zach) potřeboval oloupat velký polom smrku na louce pod hnízdem. Loupalo se ručně a rychle. Z krytu jsem dlouhým dalekohledem pozoroval reakce sokolice na hnízdě. Seděla klidně. Později při výměně partnerů na hnízdě byla vidět vajíčka.

8.5. jsou vidět 3 cca týden stará mlád'ata.

10.5. jsou vidět určité tři a možná 4 (?) mlád'ata.

16.5. Chvilí koukám do dutiny a vidím dvě mlád'ata a velký hrudník samičky v šeru za nimi. Pak až si oči zvyknou, začnu rozeznávat hnědou barvu.

Loňské mládě. Občas se ještě drží rodičů a pomáhá s lovením. Jenže pak už zcela jasně vidím, že ptačí hrudník v šeru za mlád'aty je velmi, velmi velký. A ta kresba - výr! V hnízdní dutině sokolů sedí výr! Intenzivně přemýšlím o tom, co vidím, co to všechno znamená a co s tím.

Výr sedí celkem klidně (není mu vidět hlava). Sokolí mlád'ata lezou pod něj a kolem něj. Vykukují zpod křídel. Výr se chová, jako by tu hnízdl. Zahřívá mlád'ata. Dvě mlád'ata si hoví pod křídlem, po chvilce vylezou a pochodují před výrem a schovají se pod druhé křídlo. Po chvilce se objeví i třetí mládě. Fajn. Tři byla a tři jsou. Možná tam bylo původně i čtvrté, ale to opravdu nevím jistě. Snažím se fotografovat a točit, ale teleobjektiv 300 mm je na tohle krátký. Pokouším digitální zrcadlovku provizorně upevnit na stativový dalekohled. Nakonec se to s pomocí rozmontované krytky okuláru daří. Soustavu musím držet v ruce, celé se to kroutí a třese, ale něco se natočit podařilo.

Dívám se 10 minut a situace je pořád stejná. Občas se výr skloní k mlád'atům. Už je mu vidět i hlava. Z hřebene proti dutině se ozval sokol. Hned po něm druhý. Vylézám z krytu - snad se mi podaří výra vyplašit. Sedí jako přikovaný. Po telefonní konzultaci s Pavlem Bendou, Vendou Šenou a Markem Klitschem se rozhoduji slanit do hnízda, vyplašit výra a vzít jedno mládě. Dvě nechám. Možná se k nim vrátí sokolí samice a nakrmí je.

Mezitím se začíná stmívat, prší a já mám jen provizorní prostředky na slanění. Vylézám na skalnatý hřeben nad soutěskou. V nepřehledném labyrintu hledám stěnu s hnízdní dutinou. Když připravím slanění, je už skoro tma. Dolů na louku přijíždí Marek. Házím slaňovací lano do údolní stěny s dutinou. Vylétá výr. Oba máme dojem, že jde o samici. Z hnízda vybírám mládě - velkou samičku. Lezu nahoru a potmě scházím složitým terénem k Markovi. Ten si hladové mládě bere domů, kde ho nakrmí.

Druhý den mám ráno akci pro veřejnost. Před tím lezu na skalní objekt Okrouhlík, odkud je přes údolí vidět do hnízdní dutiny přímo. Výr je znovu v dutině. Mlád'ata jsou živá a celkem v pořádku. Po deseti minutách náhle výr odlétá.

Odpoledne prší. Znovu kontroluji dutinu (z Okrouhlíku). Výr je znovu v dutině a zahřívá dvě živá mlád'ata. S pomocí Pavla Bendy a Honzy Drozda slaňuji pro mlád'ata. Další den už by asi nepřežila. Z dutiny vylétá výr. Uvnitř nalézám vedle mlád'at čerstvé ostatky sokolí samice.

19.5. mládě zachráněné jako první (samička Kateřina) je při kroužkování přidáno do hnízda u Pohovky. Nechávám tam fotopast, abychom měli zdokumentováno přijetí Kateřiny do rodiny. Po krátkém okukování bylo mládě bez viditelných problémů přijato ke dvěma původním mlád'atům.

I další dvě mláďata byla podložena do jiných sokolích hnízd v regionu , kde byla bez problémů přijata a vyvedena.

Koncem října jsem ve Ferdinandově soutěsce nad hnízdní stěnou slyšel sokolí pár. Sameček sem přivedl novou samičku...

Z výše uvedeného vyplývá, že jsme byli svědky velmi zajímavé a pravděpodobně také ojedinělé události. K čemu zřejmě došlo? S velkou pravděpodobností výr, resp. samice výra adoptovala mláďata sokolů po té, co zřejmě přišla o svá mláďata či o své mládě. V dutině s mláďaty sokolů u ní zřejmě převládl mateřský pud, který jí zabránil sokolí mláďata zabít a zkonzumovat (na rozdíl od samice sokola) a naopak je zahřívala. Bohužel je nebyla schopna nakrmit, takže mláďata sokolů by bezpochyby zemřela hlady, proto byla z hnízdní dutiny odebrána, vložena do jiných hnízd a tím zachráněna.

Dodatek k potápce černokrké

Martin Horyna

V minulém čísle „Zpravodaje“ byl otištěn článek Pavla Bendy „Potápka černokrká (*Podiceps nigricollis*) v Labských pískovcích“. Rád bych jej doplnil o několik údajů, které zpřesňují a obohacují naše znalosti o výskytu tohoto druhu v Labských pískovcích, resp. na rybníku ve Staré Olešce:

- 11.7. a 9.8.85 pár, 31.8.85 1 ad. + 1 juv.,
- 7.5.87 3 ad., 26.5.87 pár.

Dodatek k budníčkovi zelenému

Pavel Benda, Ulrich Augst

Ve Zpravodaji č. 8 z roku 2012 byl uveřejněn souhrnný článek o výskytu budníčka zeleného v Česko-saském Švýcarsku. V tomto doplňku bychom rádi výše uvedený článek zaktualizovali a doplnili o dosud nepublikované údaje.

Saské Švýcarsko – zpívající samci:

3.-19.6.2003 nordöstlich Lichtenhain (Augst)

5.-10.6.2003 Kirnitzschtal, westlich Ottendorf (Augst)

3.6.2011 Hausberg (Augst)

7.6.2013 Thorwalder Wände, Großer Zschand (Augst)

České Švýcarsko – zpívající samci:

26.6.2014, Kyjovské údolí, Pod praporkem (Benda)

19.7.2014, Hřensko (Benda)

Několik zajímavých či méně obvyklých hnízdění v Děčíně – Křešicích

Petr Šprojcar

Letos, v roce 2014, na mé zahradě, v Křešicích u Děčína, zahníždili zvonohlíci zahradní, krutihlav obecný a u mého souseda mlynařík dlouhoocasý. Mlynaříci zahníždili ve stříbrném smrku, ve výšce asi 2.5 m, zvonohlíci v túji necelých dvou metrů a krutihlav v budce, ve které každoročně hnízdily sýkory koňadry. Též každoročně, v blízkosti mé parcely, vyvádějí mladé ťuhýci obecní. Jedná se sice o všeobecně známé druhy, ale prokázat jejich hnízdění je velmi obtížné a často i věcí náhody.

Pozor na bukáčky

Václav Beran

V roce 2014 jsem prováděl monitoring bukáčka malého (*Ixobrychus minutus*) v Podkrušnohorské pánvi západně od města Ústí nad Labem (kvadrát 5349). V tomto čtverci se nachází řada vodních ploch, z nichž mnohé vznikly v souvislosti s těžbou uhlí. V rámci monitoringu nebyly kontrolovány všechny potenciálně vhodné lokality, ale pouze několik vybraných lokalit. I tak byly výsledky velmi překvapivé.

Bukáčky se podařilo prokázat na třech z pěti navštívených lokalit. Dvě lokality byly malé vodní nádrže s bohatými litorálními porosty rákosu a orobince, třetí lokalita byl velký, ale pouze extenzivně využívaný rybník s rozsáhlými rákosinami. Až do letošního roku jsem přitom neměl o výskytu bukáčka malého v této oblasti žádné údaje a hnízdění jsem nepředpokládal. Vzhledem ke skrytému způsobu života a především noční hlasové aktivitě tak pravděpodobně bukáčci snadno unikají pozornosti. Zřejmě i v našem regionu budou početnější, než si myslíme a jejich početnost pravděpodobně pomalu narůstá, jak dokládají i údaje z jiných částí republiky či ze zahraničí.

Buďte proto připraveni, nastudujte si hlasy bukáčků a zkuste noční akustický monitoring. Ideální termín pro terénní vycházky za bukáčky nastává za bezvětřných suchých nocí v období od začátku května do poloviny července. Nejlepší je provádět kontrolu krátce před soumrakem až do 2:00 a zhruba 30 minut před rozedněním a hodinu poté. Metodu můžete kombinovat s pravidelnými denními návštěvami vhodných lokalit. Třeba i Vy objevíte bukáčky za humny. Hurá do toho!

**Ptačí druhy Šluknovského výběžku
v letech 2007 – 2010**
Roman Neckář

Souhrnné údaje o ptácích vyskytujících se ve Šluknovském výběžku je jako šafránu. Podrobněji se této problematice věnoval pan Ladislav Klabník. Své výsledky a dalších spolupracovníků vydal ve Sborníku Severočeského muzea v Liberci r. 1986. Výzkum probíhal v letech 1974 – 1978, 1980 – 1981. Ve své práci také čerpal z knih Fiedlera J. - Heimatskunde des polischen Bezirkus Schluchenau (1898) a Michel J. – Tiere der Heimat (1929) a cenné terénní poznatky Karla Heinricha publikovaných v časopisech Živa (1956 – 1983). Nejnovější souhrn ptačích druhů je zmíněn v knize Melichara J. a kolektivu – Vlastivěda Šluknovského výběžku, tato publikace čerpá z výše uvedených zdrojů. Na základě těchto poznatků jsem se rozhodl zužitkovat své terénní zkušenosti a údaje Ornitologického klubu Labské pískovce.

Pozorování byla prováděna ve Šluknovském výběžku v katastru obcí: Varnsdorf, Rumburk, Šluknov, Jiříkov, Krásná Lípa, Mikulášovice, Velký Šenov, Dolní Poustevna, Chřibská, StaréKřečany, Dolní Podluží, Vilémov, Horní Podluží, Rybníště, Lipová, Jiřetín pod Jedlovou, Lobendava. Oblasti byly průběžně navštěvovány po celý rok.

Výsledky pozorování ptactva ve Šluknovském výběžku, od roku 2007 - 2014 (nezahrnuje oblast Labské pískovce). V uvedených oblastech bylo prokazatelně **zjištěno hnízdění, neprokazatelné hnízdění u 17 druhů**, které se zde vyskytovaly v hnízdní době. Nově bylo zjištěno hnízdění volavky popelavé, havrana polního, bramborníčka černohlavého, moudivláčka lužního, čápa bílého. **Pravidelně protahuje 28 druhů. Zimují zde 4 severské druhy** (káně rousná, brkoslav severní, pěnkava jíkavec, čečetka zimní).

Ve srovnání s výzkumem pana Klabníka vydaném v roce 1986, kde bylo zjištěno 236 druhů. Tedy 65 druhů, které již zaznamenány nebyly.

Ze 171 pozorovaných druhů je ve Šluknovském výběžku podle seznamu zvláště chráněných druhů ČR, **9 druhů kriticky ohrožených** (orel mořský, koliba velká, luňák červený a hnědý, strnad luční, sokol stěhovavý, orlovec říční, morčák velký, jeřáb popelavý), **34 druhů silně ohrožených, 25 druhů ohrožených** (seznam v příloze č.3).

příloha č.1

**SEZNAM PTAČÍCH DRUHŮ ŠLUKNOVSKÉHO
VÝBĚŽKU 2007 –2014**

potápka roháč	slípka zelenonohá	skřivan lesní	lejsek šedý
potápka malá	chřástal vodní	chocholouš obecný	lejsek černohlavý
potápka černokrká	chřástal polní	vlaštovka obecná	lejsek bělokrký
kormorán velký	jeřáb popelavý	jiříčka obecná	mlynařík dlouhocasý
volavka popelavá	čejka chocholatá	břehule říční	sýkora parukářka
volavka bílá	kulík říční	konipas luční	sýkora uhelníček
čáp černý	bekasina otavní	konipas horský	sýkora babka
čáp bílý	koliba velká	konipas bílý	sýkora lužní
kachna divoká	sluka lesní	linduška lesní	sýkora modřinka
kopřivka obecná	vodouš šedý	linduška luční	sýkora koňadra
lžičák pestrý	vodouš kropenatý	brkoslav severní	brhlík lesní
čírka obecná	pískák obecný	skorec vodní	šoupálek dlouhoprstý
čírka modrá	jespák bojovný	střízlík obecný	moudivláček lužní
hvizdáček euroasijský	racek stříbřitý	pěvuška modrá	žluva hajní
hoňal severní	racek bouřní	bramborníček černohlavý	ťuhýk šedý
polák chocholačka	racek chechtavý	bramborníček hnědý	ťuhýk obecný
polák velký	racek bělohlavý	rehek zahradní	sojka obecná
husice nilská	rybák velkozobý	rehek domácí	oseňník kropenatý
morčák velký	holub doupňák	červenka obecná	straka obecná
husa velká	holub hřivnáč	slavík obecný	kavka obecná
husa běločelá	holub domácí	bělořit šedý	havran polní
husa polní	hrdlíčka divoká	drozd brávník	vrána černá
labuť velká	hrdlíčka zahradní	drozd zpěvný	vrána šedá
orlovec říční	sova pálená	drozd kvíčala	krkavec velký
orel mořský	kalous ušatý	drozd cvrčala	špaček obecný
káně lesní	kalous pustovka	kos horský	vrabec domácí
káně rousná	kulíšek nejmenší	kos černý	vrabec polní
včelojed lesní	výr velký	cvrčilka říční	čížek lesní
krahujec obecný	puštík obecný	cvrčilka zelená	čečetka zimní
jestřáb lesní	sýc rousný	rákosník velký	čečetka tmavá
luňák červený	kukačka obecná	rákosník obecný	dlask tlustozobý
luňák hnědý	rorýs obecný	rákosník zpěvný	hýl obecný
moták pochop	ledňáček říční	sedmihlásek hajní	pěnkava obecná
moták pilich	vlha pestrá	pěníce slavíková	pěnkava jíkavec
moták lužní	dudek chocholatý	pěníce černohlavá	zvonek zelený
sokol stěhovavý	krutihlav obecný	pěníce pokřovní	stehlík obecný
ostříž lesní	datel černý	pěníce hnědokřídla	konopka obecná
poštołka obecná	žluna zelená	pěníce vlašská	zvonohlík zahradní
jeřábek lesní	žluna šedá	budníček menší	křivka obecná
koroptev polní	strakapoud velký	budníček lesní	strnad luční
křepelka polní	strakapoud prostřední	budníček větší	strnad obecný
bažant obecný	strakapoud malý	králíček obecný	strnad rákosní
lyska černá	skřivan polní	králíček ohnivý	

příloha č. 2

SEZNAM PTAČÍCH DRUHŮ ŠLUKNOVSKÉHO VÝBĚŽKU (KLABNÍK 1968)

potáplice severní	orel volavý	vodouš tmavý	datel černý
potápka velká	sup bělohlavý	<u>břehouš</u> černoocasý	krutihlav obecný
potápka rudokrká	moták lužní	koliha malá	lejsek šedý
potápka černokrká	pilich šedý	koliha velká	lejsek černohlavý
potápka malá	pochop rákosní	sluka lesní	lejsek bělokrký
kormorán velký	raroh velký	bekasina otavní	lejsek malý
volavka popelavá	sokol stěhovavý	bekasina větší	pěníce vlašská
volavka červená	ostříž lesní	slučka malá	pěníce slavíková
bukač velký	dřemlík tundrový	<u>lyskonoh</u> ploskozobý	pěníce černohlavá
bukač malý	poštolka rudonohá	<u>lyskonoh</u> úzkozobý	pěníce hnědokřídla
čáp bílý	poštolka obecná	chaluha příživná	pěníce pokřovní
čáp černý	orlovec říční	racek bouřní	sedmihlásek hajní
labuť velká	tetřev hlušec	racek stříbřitý	budníček menší
husa velká	tetřevka obecná	racek chechtavý	budníček větší
husa běločelá	jeřábek lesní	racek tříprstý	budníček lesní
husa polní	koroptev polní	rybák černý	<u>cvrčílka</u> říční
husa polní islandská	křepelka polní	rybák velkozobý	<u>cvrčílka</u> zelená
kachna divoká	bažant obecný	holub hřivnáč	rákosník velký
kopřivka obecná	jeřáb popelavý	holub doupňák	rákosník obecný
čírka modrá	chřástal vodní	hrdlíčka divoká	rákosník zpěvný
čírka obecná	chřástal malý	hrdlíčka zahradní	rákosník proužkovaný
hvízdák euroasijský	chřástal kropenatý	<u>stepokur</u> <u>kirgiský</u>	králíček ohnivý
ostralka štilhlá	chřástal polní	sova pálená	králíček ohnivý
lžičák pestrý	slípka zelenonohá	puštík obecný	kvíčala obecná
polák velký	lyska černá	sýc rousný	brávník obecný
polák chocholatý	<u>dytík</u> úhorní	sýček rousný	drozd zpěvný
polák malý	ústřičník velký	kulišek nejmenší	cvrčala obecná
polák tundrový	čejka chocholatá	sovice krahujová	kos černý
hohol severní	kulík bledý	kalous mokřadní	kos horský
kajka mořská	kulík zlatý	kalous ušatý	bramborníček hnědý
turpan černý	kulík písečný	kalous kukačka obecná	bramborníček černohlavý
turpan hnědý	kulík říční	lelek lesní	bělořit šedý
morčák prostřední	jespák malý	rorýs obecný	skalník zpěvný
luňák červený	jespák obecný	mandelík hajní	červenka obecná
luňák hnědý	jespák křivozobý	ledňáček říční	slavík tmavý
orel mořský	jespáček <u>ploskozobý</u>	dudek chocholatý	slavík obecný
včelojed lesní	jespák bojovný	žluna zelená	modráček obecný tundrový
krahujec obecný	<u>glšík</u> obecný	žluna šedá	modráček o. středoevropský
jestřáb lesní	vodouš bahenní	strakapoud velký	rehek zahradní
káně lesní	vodouš kropenatý	strakapoud malý	rehek domácí
káně rousná	vodouš šedý	strakapoud prostřední	pěvuška modrá
orel skalní	vodouš rudonohý	skřivan polní	skorec vodní
střízlík obecný	skřivan ouškatý	šoupálek dlouhoprstý	ořešník kropenatý
tuhyák šedý	linduška úhorní	šoupálek krátkoprstý	ořešník kropenatý sibiřský
tuhyák rudohlavý	linduška lesní	dlsak tlustozobý	sojka obecná
tuhyák obecný	linduška luční	zvonek zelený	ibis hnědý
sýkora koňadra	linduška rudokrká	stehlík obecný	kameňáček pestrý
sýkora modřínka	linduška horská	čížek lesní	vlha pestrá
sýkora uhelníček	linduška konipas luční	konopka žlutozobá	čečetka bělavá
sýkora parukářka	konipas luční	konopka obecná	<u>hýl</u> <u>křivčí</u>
sýkora babka	konipas horský	čečetka zimní	
sýkora lužní	konipas bílý	zvonohlík zahradní	
mlynařík dlouhoocasý	špaček obecný	hýl obecný	
moudivláček lužní	žluva hajní	křivka obecná	
sýkořice vousatá	krkavec velký	pěnkava obecná	
brkoslav severní	vrána obecná černá	jíkavec severní	
vlaštovka obecná	vrána obecná šedá	strnad luční	
jiříčka obecná	havran polní	strnad obecný	
břehule říční	kavka obecná	strnad zahradní	
brhlík lesní	straka obecná	strnad rákosní	
		sněhule severní	
		vrabec domácí	
		vrabec polní	
		chocholouš obecný	
		skřivan lesní	

příloha č.3

SEZNAM KRITICKY, SILNĚ A OHROŽENÝCH DRUHŮ ŠLUKNOVSKÉHO VÝBĚŽKU

Silně ohrožené ptáci
druhy Šluknovska

bekasina otavní
bělořit šedý
chřástal polní
chřástal vodní
drozd cvrčala
dudek chocholatý
čáp černý
čírka modrá
hohol severní
holub doupňák
jeřábek lesní
kalous pustovka
kavka obecná
konipas luční
kos horský
krahujec obecný
kulišek nejmenší
křepelka polní
ledňáček říční
lžičák pestrý
moták lužní
moták pilich
ostříž lesní
pěníce vlašská
pisík obecný
rákosník velký
skřivan lesní
sova pálená

sýc rousný
včelojed lesní
vlha pestrá
vodouš kropenatý
volavka bílá
žluva hajní

Ohrožené ptáci
druhy Šluknovska

bramborníček černohlavý
bramborníček hnědý
brkoslav severní
břehule říční
chocholouš obecný
čáp bílý
čírka obecná
jestřáb lesní
kopřivka obecná
koroptev polní
krkavec velký
lejsek šedý
moták pochop
moudivláček lužní
ořešník kropenatý
potápka černokrká
potápka malá
potápka roháč
rorýs obecný
slavík obecný
sluka lesní
strakapoud prostřední
tuhyák šedý
vlaštovka obecná
vrh velký

Kriticky ohrožené ptáci
druhy Šluknovska

jeřáb popelavý
koliha velká
luňák červený
luňák hnědý
morčák velký
orel mořský
orlovec říční
sokol stěhovavý
strnad luční

